

Evaluace efektivity středních škol v okrese Vsetín

Bc. Lenka Malinová

Diplomová práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka Malinová**
Osobní číslo: **M12719**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Evaluace efektivity středních škol v okrese Vsetín**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Definujte způsoby měření efektivity veřejných institucí.
- Charakterizujte ukazatele pro měření efektivity středních škol v České republice v kontextu existujících rozvojových problémů.

II. Praktická část

- Analyzujte ukazatele efektivity středních škol v okrese Vsetín.
- Syntetizujte poznatky analýzy ukazatelů efektivity středních škol v okrese Vsetín ve vztahu k jejich dílčím charakteristikám.
- Navrhněte opatření pro zvýšení efektivity středních škol v okrese Vsetín.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

LANE, Jan-Erik. *The Public Sector: Concepts, Models, and Approaches*. 3. vyd. Thousand Oaks: Sage Publications, 2000, 357 s. ISBN 978-07-619-6749-4.

OCHRANA, František. *Veřejný sektor a efektivní rozhodování*. Praha: Management Press, 2001, 246 s. ISBN 978-80-726-1018-X.

PIKE, Andy, Andrés RODRÍGUEZ-POSE a John TOMANEY. *Local and Regional Development*. New York: Routledge, 2006, 312 s. ISBN 978-04-153-5718-7.

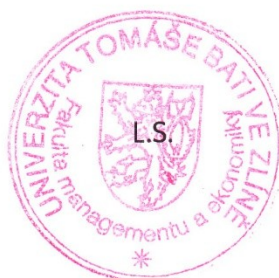
PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Grada, 2009, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

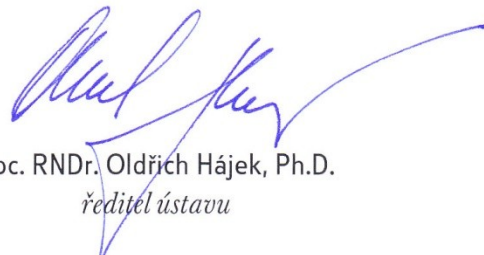
SANTIAGO, Paulo et al. *OECD Reviews of Evaluation and Assessment in Education: Czech Republic 2012*. Paris: OECD Publishing, 2012, 164 s. ISBN 978-92-64-11675-7.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Jiří Novosák, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: **17. února 2014**
Termín odevzdání diplomové práce: **2. května 2014**

Ve Zlíně dne 17. února 2014

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

doc. RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

---

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použité informační zdroje jsem citovala;
- odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 28.4.2014

Matějka Lenka

---

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá evaluací efektivity středních škol v okrese Vsetín. Práce je rozdělena do dvou částí – teoretické a praktické. Teoretická část vymezuje pojem efektivita a její měření. Druhá kapitola teoretické části se zabývá vzdělávacím systémem v České republice, zejména současnými problémy vzdělávacího systému. Praktická část obsahuje analýzu ukazatelů efektivity středních škol v okrese Vsetín, následuje syntéza získaných dat a vymezení méně efektivních středních škol. V závěru jsou na základě zjištěných informací navržena doporučení vedoucí ke zvýšení efektivity méně efektivních středních škol.

Klíčová slova: efektivita, vzdělávací systém, vstupy, výstupy, střední škola

ABSTRACT

This thesis deals with the evaluation of the effectiveness of secondary schools in the district Vsetín. The thesis is divided into two parts – theoretical and practical. The theoretical part defines the concept of effectiveness and its measurement. The second chapter of this part deals with the education system in the Czech Republic, especially the current problems of educational system. The practical part includes an analysis indicators of the effectiveness of secondary schools in the district Vsetín, followed by a synthesis of the data and identification of less effective schools. The suggestions contributing towards the increase the efficiency of the less efficient secondary schools are proposed in the conclusion.

Keywords: efficiency, educational system, inputs, outputs, secondary school

Děkuji Mgr. Jiřímu Novosákovi, Ph.D. za příkladné vedení mé diplomové práce a za cenné rady a připomínky při jejím zpracování.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 EFEKTIVITA	12
1.1 DEFINICE.....	12
1.2 METODY MĚŘENÍ EFEKTIVITY	13
1.3 ROZDÍL V ZABEZPEČENÍ SOUKROMÝCH A VEŘEJNÝCH STATKŮ.....	16
2 VZDĚLÁVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE	18
2.1 VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE	18
2.2 PROBLÉMY VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU ČESKÉ REPUBLIKY	20
2.3 MOŽNOSTI MĚŘENÍ EFEKTIVITY VE VZDĚLÁNÍ.....	30
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
3 STŘEDNÍ ŠKOLY V OKRESE VSETÍN	35
4 POROVNÁNÍ UKAZATELŮ EFEKTIVITY STŘEDNÍCH ŠKOL VE ŠKOLNÍM ROCE 2012/2013	38
4.1 NÁKLADY STŘEDNÍCH ŠKOL	38
4.2 POČET ŽÁKŮ NA PEDAGOGICKÝ ÚVAZEK	41
4.3 VÝSLEDKY MATURITNÍCH ZKOUŠEK.....	49
4.4 NEZAMĚSTNANOST ABSOLVENTŮ STŘEDNÍCH ŠKOL V OKRESE VSETÍN.....	56
5 SYNTÉZA UKAZATELŮ EFEKTIVITY STŘEDNÍCH ŠKOL	59
5.1 SOUHRN INFORMACÍ O UKAZATELÍCH EFEKTIVITY	59
5.2 VZÁJEMNÁ KOMPARACE STŘEDNÍCH ŠKOL	63
5.3 SOUHRNNÝ INDEX HODNOCENÍ VÝSTUPU STŘEDNÍCH ŠKOL.....	66
6 NÁVRH OPATŘENÍ PRO ZVÝŠENÍ EFEKTIVITY STŘEDNÍCH ŠKOL	68
6.1 PROJEKTOVÝ ZÁMĚR Č. 1	68
6.2 PROJEKTOVÝ ZÁMĚR Č. 2	71
ZÁVĚR	76
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	78
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	85
SEZNAM OBRÁZKŮ	87
SEZNAM TABULEK	89
SEZNAM PŘÍLOH	90

ÚVOD

Středoškolské vzdělání má v České republice dlouholetou tradici a absolvuje ho téměř každý občan. Vzdělaná populace je základem pro ekonomický a sociální rozvoj každé země. Vlády všech zemí proto usilují o vzdělávání populace a širokém přístupu občanů ke vzdělávání. Základní a střední školy připravují žáky k dalšímu vzdělávání a k plnohodnotnému společenskému životu.

V současné době klesá počet dětí a upadá zájem o studium na učňovských oborech, to nutí školy ke slučování, často dochází ke sloučení středních odborných škol se středním odborným učilištěm. Školy tak bojují o každého nového žáka. Žáci a zejména jejich rodiče preferují střední školy, které poskytují kvalitní vzdělání a možnost dalšího uplatnění ať už na vysoké škole nebo na trhu práce. V důsledku toho narůstá potřeba komplexnějšího přístupu k řešení těchto nároků. Každá škola se snaží modernizovat a zlepšovat podmínky pro výuku a tím také přilákat nové žáky. Podstatnou otázkou však je zachování efektivity.

Efektivita se zabývá vztahem mezi použitými vstupy a získanými výstupy. Nezbytným vstupem pro vzdělávací proces jsou neinvestiční náklady. Pro lepší srovnání budou neinvestiční náklady převedeny na jednoho žáka, což zajistí lepší vyhovující schopnost. Důležitým vstupem jsou také náklady na platy pedagogů, bez nichž by výuka nemohla probíhat. Výstup, který získáváme, jsou žáci a jejich kvalita. Kvalita žáků se poměřuje ne příliš snadno. Hlavními ukazateli mohou být výsledky maturitních zkoušek, kolik žáků uspělo a jakých výsledků dosahovali. Dalším ukazatelem může být také počet absolventů střední školy, který je evidován na úřadu práce. Absolventi, kteří nejsou v evidenci, buď pokračují v dalším studiu, nebo se zařadili na trh práce, obě tyto možnosti se hodnotí jako pozitivní. Školy, které mají vysoké náklady a nízké výstupy nejsou efektivní. Tedy nenakládají efektivně s veřejnými prostředky. Je tedy nezbytné tuto neefektivitu odstranit vhodným způsobem.

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnocení efektivity středních škol v okrese Vsetín a na základě zjištěných informací navrhnout možnost pro zvýšení efektivity u méně efektivních středních škol.

Práce je rozdělena do dvou hlavních částí: teoretické a praktické. Podrobněji na šest kapitol. Obsahem první kapitoly je téma efektivita, její definice a způsoby měření. Zabezpečovat efektivně veřejné statky je mnohem náročnější než soukromé statky, což je rovněž obsaženo v první kapitole. Druhá kapitola se zaměřuje na vzdělávací systém České republiky, zejména popisuje současné problémy českého vzdělávacího systému, které porovnává

s ostatními zeměmi OECD. Konec kapitoly se zabývá pojmem efektivita v kontextu českého vzdělávacího systému. Opět budou charakterizovány ukazatele vstupu a výstupu, nyní však v podmínkách vzdělávání. První dvě kapitoly tvoří teoretickou část práce, na základě teoretických poznatků byla dále vypracována část praktická, která začíná třetí kapitolou. Ve třetí kapitole jsou představeny střední školy v okrese Vsetín, kterými se práce dále zabývá. Čtvrtá kapitola porovnává ukazatele efektivity středních škol prostřednictvím analýzy. Mezi analyzované ukazatele budou zařazeny neinvestiční náklady, počet žáků na učitele, výsledky maturitních zkoušek a nezaměstnanosti absolventů středních škol. Po provedené analýze následuje zhodnocení získaných informací o vybraných ukazatelích, to je obsahem kapitoly páté. Provedená syntéza poukáže na neefektivní střední školy. Poslední kapitola obsahuje návrh na zvýšení efektivity neefektivních středních škol.

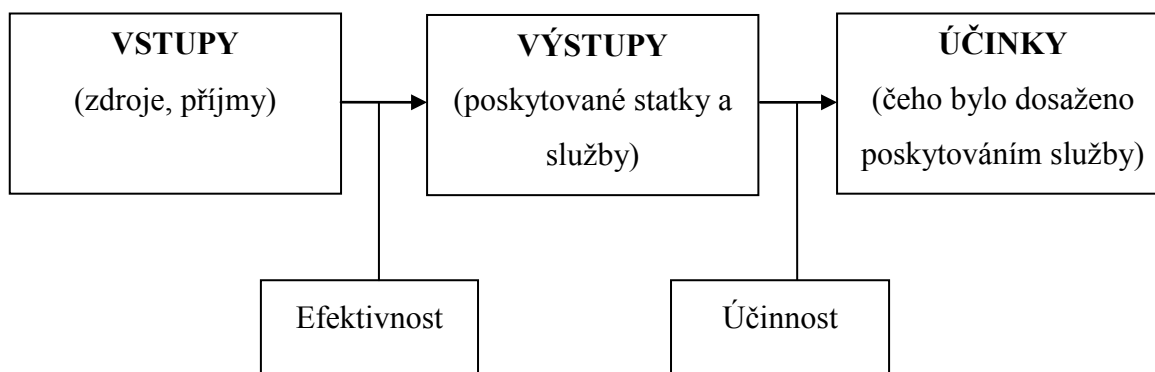
I. TEORETICKÁ ČÁST

1 EFEKTIVITA

Obsahem kapitoly je definice pojmu efektivita, metody měření a rozdíl v efektivním zabezpečování soukromých a veřejných statků

1.1 Definice

Pojem efektivita či efektivnost představuje praktickou účinnost určité lidské činnosti. Lze ji souhrnně vyjádřit jako konkrétní účinek nějakého efektu nebo i více různých vzájemně působících efektů ve vztahu k nákladům nezbytným pro dosažení tohoto efektu. Efektivita je kritérium, které hodnotí vztah mezi vstupy a výstupy s důrazem na minimalizaci nákladů nebo maximalizaci užitku. Vyjadřuje míru dosahovaných výsledků a výši zdrojů použitých na zajištění určitých služeb. Při posuzování úspěšnosti bývá často stěžejním právě kritérium efektivity. Kvalita poskytnuté služby a stupeň v jakém bylo cílů a výsledků dosaženo je spojeno s pojmem účinnost. Občan jako uživatel služeb preferuje účinnost, dostupnost a kvalitu služby. Občan jako daňový poplatník se orientuje více na efektivnost vynaložených zdrojů na službu. Je zřejmý konflikt mezi efektivností a účinností, a to zejména u sociálních služeb nebo v oblasti vzdělání. Vztah mezi efektivností a účinností je znázorněn ve schématu (viz obrázek 1.), (ITBIZ, 2012; Provazníková, 2009, 261-263).

Obr. 1: Vztahy mezi efektivností a účinností

(Zdroj: Provazníková, 2009, 262)

Na příkladu školství lze jako vstupy považovat platy učitelů, výstup může být počet žáků na učitele a účinek je např. úspěšnost žáků u maturitní zkoušky.

Při poskytování vhodných služeb je důležité zajistit, aby byly získány dostatečně kvalitní vstupy s minimálními náklady, to se označuje jako hospodárnost (Provazníková, 2009, 262).

Musgrave (1994, 55-56) uvádí, že v případě, že by ekonomika představovala pouze jednoho spotřebitele, význam efektivnosti by byl zcela jednoduchý, avšak ve skutečnosti je problematika efektivnosti mnohem obtížnější. Pojem efektivnosti v užším pojetí ekonomové označují jako Paretovská efektivnost. „*Paretovská efektivnost: dané ekonomické uspořádání je efektivní, pokud nemůže nastat změna, při níž by někdo získal, aniž by přitom někdo nebo někteří jiní ztratili*“ (Musgrave, 1994, 56). Z této definice vyplývá, že nelze měnit způsob výroby, její strukturu nebo velikost veřejného sektoru takovým způsobem, aby tato změna přilepšila jednomu ale zároveň, aby neškodila ostatním. A to platí také naopak, jestliže lze tuto změnu provést, je existující uspořádání ekonomiky neefektivní a je možné touto změnou dosáhnout vyšší efektivnosti. Paretovská efektivita je velmi závislá na počátečním rozdělení zdrojů, proto ji nelze automaticky považovat za optimální.

1.2 Metody měření efektivity

Provazníková (2009, 263) tvrdí, že úroveň a kvalitu veřejných služeb je důležité poměřovat s hlavními cíly a účinky služby. Při měření úrovně veřejných služeb je nutné věnovat pozornost měření výstupu (veřejné služby a statky) a jeho kvality. Je nutné také definovat soustavu metod a vhodných ukazatelů.

Měření efektivity organizace je závislé na vztahu mezi používanými vstupy a výstupy. Efektivní organizace je ta, která produkuje maximální možné výstupy při minimálních vstupech. Proces měření efektivnosti lze rozdělit do tří kroků. Nejprve je třeba definovat a měřit vstupy a výstupy (u veřejných služeb je však stanovení vstupů a výstupů poměrně náročné). Dále pak definovat jakého výstupu může být dosaženo při daném množství vstupů (srovnání s organizací působící ve stejném oboru, i zde je ale komplikace v tom, že těchto organizací může být málo, nebo mají jiné podmínky, např. menší počet žáků). A nakonec skutečné vstupy a výstupy porovnat s možnými vstupy a výstupy (použitím metody DEA). V této etapě se pokládá jedna ze dvou otázek: „Je možné dosáhnout maximálního výstupu s ohledem na použité vstupy?“ nebo „Je možné použít menší vstupy pro dosažení stejných výstupů?“ (Institute for Fiscal Studies, 2003).

Výstup se stanovuje buď v absolutních hodnotách, nebo v poměrových ukazatelích. Pokud je výkon stanoven absolutně, myslí se tím např. počet žáků. Vypovídací schopnost tohoto ukazatele je však malá, a proto je vhodnější použít poměrové vyjadřování. Poměrem se vyjadřuje např. počet žáků na jednoho učitele (Provazníková, 2009, 263).

- **Benchmarking**

S měřením efektivity a zvyšováním kvality souvisí pojem benchmarking, který je nástrojem strategického managementu. Poprvé s ním přišla firma Xerox Corporation na počátku 80. let 20. století. Benchmarking je metoda řízení kvality a metoda zlepšování učením se od druhých. Základem metody benchmarking je systematické měření a porovnávání stanovených ukazatelů za účelem definování cílů a zlepšování vlastních aktivit. Lze ji použít na kterékoliv úrovni řízení, a téměř pro jakékoliv ukazatele. Vychází z porovnávání vybraných ukazatelů vůči jiným hodnotám (např. historickým) nebo vůči jinému subjektu (např. jiné oddělení, organizace). Benchmarking podporuje neustálé zlepšování organizace, měření a porovnávání výkonu a poskytování kvalitnějších služeb (Široký a kol., 2006, 5; Provozničková, 2009, 272).

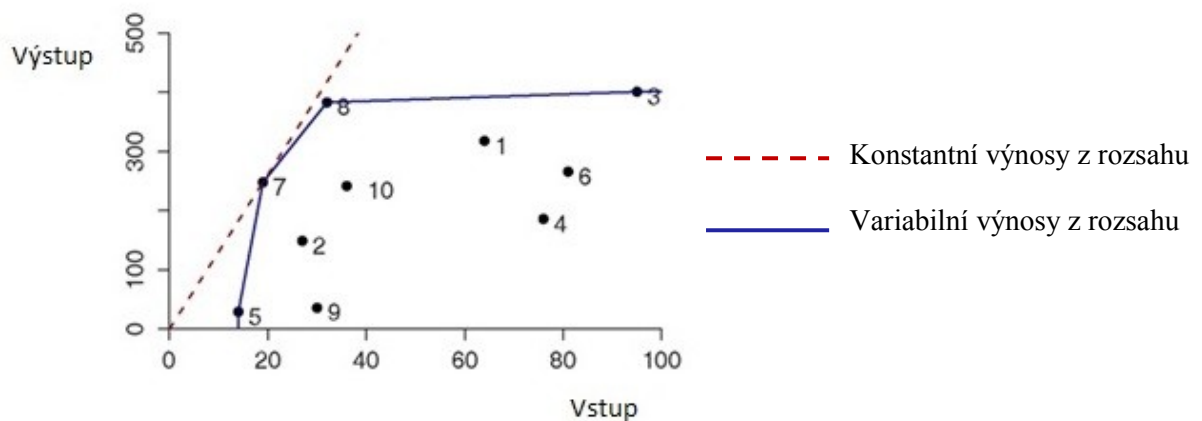
Původně byl benchmarking používán pouze v soukromém sektoru. Jeho použitím ve veřejném sektoru získal benchmarking další rozměr. Tak, jak se organizace v soukromé sféře přizpůsobují požadavkům trhu a mění se legislativě, tak se musí přizpůsobit i organizace veřejné správy, státní správy, kraje, města i obce. Úspory ve veřejném sektoru neznamenají pouze snižování nákladů ale také zlepšení činnosti organizace. Zde jsou významné i mimoekonomické ukazatele (např. dostupnost či spokojenost se službami), které se rovněž porovnávají. Při porovnávání s jinými organizacemi nelze osvědčené zkušenosti pouze kopírovat, protože instituce se vzájemně ovlivňují a tím dochází k optimalizaci a rozvoji (Široký a kol. 2006, 6).

V zemích OECD existují dva základní přístupy k využití benchmarkingu ve veřejné správě. Iniciativy působící „zdola“ sdružují města, obce a organizace veřejných služeb, jejichž účastníci chtějí porovnat úroveň poskytovaných služeb s ostatními. Chtějí se zdokonalovat přejímáním nejlepších postupů, nejlepší praxe a zajistit tak kvalitnější služby. Na úrovni Evropské unie se metodami zvyšování kvality veřejných služeb zabývá Evropský institut pro veřejnou správu (EIPA). Méně úspěšnou a oblíbenou možností je benchmarking povinný. Je stanovený zákonem, za účelem informování veřejnosti o kvalitě poskytovaných služeb. Může být využíván jako soubor požadovaných cílů vůči organizacím, čímž na ně vytvoří určitý konkurenční tlak a může být využit jako nástroj přímé kontroly. Tento typ je typický pro Velkou Británii (Široký a kol. 2006, 7).

S benchmarkingem souvisí metody měření efektivity pomocí DEA (Data Envelopment Analysis) a SFA (Stochastic Frontier Analysis). Metoda DEA (metoda analýzy datových obalů) hodnotí technickou efektivitu produkčních jednotek na základě velikosti vstupů

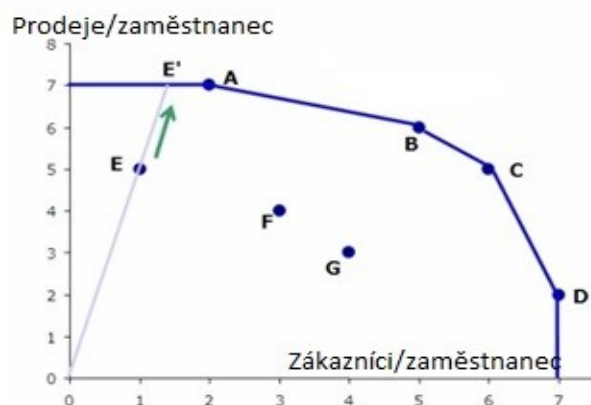

a výstupů. Je vhodná tam, kde efekty jednotek jsou vzájemně srovnatelné (použití stejných vstupů pro stejné výstupy s různými výkony). Porovnáním jednotek se zjistí, které jsou efektivní a které ne. Velmi důležité je stanovit vhodná kritéria pro porovnávání, měla by být zásadní pro výkon jednotky a měla by být známá u všech jednotek. Metoda DEA je založena na tom, že problém může být řešen několika možnostmi, které jsou tvořeny různými kombinacemi vstupů a výstupů. Množina těchto možností tvoří efektivní hranici. Tato hranice má různé tvary v závislosti na množství vstupů a výstupů (viz obrázek 2. a 3). Pokud jednotka leží na této hranici, je efektivní (spotřebovává malé množství vstupů na velké množství výstupů). Neefektivní jednotka neleží na této hranici a velikost jejích vstupů případně výstupů musí být upravena. Vhodný způsob stanoví opět modely DEA (Friebelová, Klicnarová, 2007, 56).

Obr. 2: Efektivní hranice pro jeden vstup a jeden výstup

(Zdroj: Friebelová, Klicnarová, 2007; vlastní zpracování)

Obr. 3: Efektivní hranice pro jeden vstup a dva výstupy

(Zdroj: Datum Box, 2014)

1.3 Rozdíl v zabezpečení soukromých a veřejných statků

Každý subjekt produkující výstupy řeší problematiku efektivnosti a účinnosti. Subjekty soukromého i veřejného sektoru mají k dispozici omezené zdroje, které se snaží co nejlépe využít a dosáhnout maximální možné produkce. Dosažení efektivnosti a její růst se v obou sektorech liší (Musgrave, 1994, 56-58, Pike, 2006, 16).

Nejpodstatnější hnací silou efektivní produkce statků a služeb v soukromém sektoru je zisk. Poměrně snadno lze určit výši vstupů (nákladů) spojených s produkcí statků a služeb, a stejně tak lze jednoduše odvodit výši výstupů (tržeb). Měření dosažené efektivnosti v soukromém sektoru není příliš složitou záležitostí. Efektivita soukromého sektoru je závislá na velikosti konkurence, důležité je měření výkonu, odpovědnost za výsledky a vytváření míst pro schopné a odstraňování neschopných. Veřejný sektor nesleduje zisk, ale užitek vyprodukovaných statků, přičemž měření užitku je velmi obtížné až neměřitelné. Finančně lze vyjádřit pouze náklady spojené s produkcí veřejného statku. Produkce veřejných statků je financována zejména daňovými příjmy, ale vztah mezi platbou daní a spotřebou kolektivních statků není rovnovážný. Podstatný problém efektivního fungování veřejného sektoru je absence konkurenčního tlaku, přílišná byrokracie, růst sektoru, jeho tendence k neefektivnosti, nízká odpovědnost za výsledky i nadbytečná či nedostatečná produkce veřejných statků (Veřejný sektor, 2012).

Efektivní veřejný sektor dodržuje morální hodnoty společnosti, zajišťuje stabilitu ve společnosti, vytváří vhodné podmínky pro fungování soukromého sektoru, zajišťuje potřebné veřejné statky a služby. Neefektivní veřejný sektor je nejen nákladný, ale je také hrozbou pro fungování celé ekonomiky. Např. nekvalitní školství produkuje nekvalitní budoucí zaměstnance a s tím je spojena nižší produktivita firem. Efektivnost veřejného sektoru může růst zvýšením morální a vzdělanostní úrovně pracovníků veřejné správy, to povede k lepšímu postavení celého veřejného sektoru ve společnosti. Vyšší efektivnosti lze dosáhnout také vystavením veřejných institucí konkurenci. V případech, kdy lze uživatelům veřejných služeb nabídnout možnost výběru (např. školství, zdravotnictví, atd.), měli by poskytovatelé těchto služeb mezi sebou soutěžit (Ústav práva a právní vědy, 2013).

Veřejný sektor se od soukromého sektoru výrazně odlišuje. Vznik veřejného sektoru je především reakcí na tržní selhání, má jim předcházet a případně řešit jejich důsledky. Další odlišností je, že veřejný sektor není založen za účelem zisku a poskytuje takové služby, které jsou pro soukromý sektor nevýhodné (klíčovým výstupem veřejného sektoru jsou

veřejné služby). Při určování a měření efektivity je tedy nezbytné brát v úvahu odlišnosti obou sektorů (Lane, 2000, 9; Ochrana, 2001, 12).

2 VZDĚLÁVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE

V České republice je vzdělávání veřejnou službou, která je realizována v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů. Ústřední orgán státní správy v České republice v oblasti vzdělání je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), které je zodpovědné za dohled nad celým vzdělávacím systémem. Kontrolu provádí Česká školní inspekce (Národní ústav pro vzdělávání, 2014c).

Santiago (2012, 16) uvádí, že ministerstvu v jeho práci pomáhají další instituce. Patří sem mimo jiné Centrum pro zjišťování výsledků ve vzdělání (CERMAT), které zodpovídá za společnou neboli státní část maturitní zkoušky.

2.1 Vzdělávací systém v České republice

Systém veřejnoprávního vzdělávání v České republice zahrnuje síť mateřských škol, základních škol, středních škol, vyšších odborných škol a veřejných vysokých škol.

- **Preprimární vzdělávání**

Je poskytováno dětem ve věku 3 – 6 let v mateřských školách (veřejných, soukromých nebo firemních). Předškolní vzdělávání není povinné, ale počet dětí v mateřských školách je vysoký. Zřizovatelem veřejných mateřských škol jsou obce (Národní ústav pro vzdělávání, 2014a).

- **Primární a nižší sekundární vzdělávání**

Povinná školní docházka pro každé dítě v České republice je devítiletá. Žáci jsou obvykle ve věku 6 – 15 let. Primární vzdělávání zajišťuje poměrně hustá síť základních škol, jejichž zřizovateli jsou obce. Základní vzdělávání se skládá z devíti ročníků, přičemž prvních pět představuje první stupeň a zbylé čtyři tvoří druhý stupeň. Nižší sekundární vzdělávání poskytují víceletá gymnázia a osmileté konzervatoře. Ve školním roce 2012/2013 přešlo na nižší sekundární vzdělávání asi 9 200 žáků (Eurypedia, 2013).

- **Vyšší sekundární vzdělávání**

Lze absolvovat po ukončení povinné školní docházky. Poskytují jej gymnázia, střední odborné školy, střední odborné učiliště a konzervatoře. Střední vzdělávání může mít všeobecný nebo odborný charakter. Věk žáků je obvykle 15 – 18/19 let ale mohou to být i do-

spělí. Střední vzdělávání připravuje žáky na další studium na vysokých a vyšších odborných školách nebo na výkon povolání. Vyšší sekundární vzdělání se poskytuje ve dvou programech, čtyřleté maturitní programy, nebo tříleté učební programy. Pouze absolventi středního vzdělání s maturitní zkouškou mohou pokračovat v terciárním vzdělávání. Tříleté učební programy umožňují uplatnění na trhu práce, ne však přímý přechod do terciárního vzdělávání. Absolventi učebních programů ale mohou pokračovat v nástavbovém studiu zakončeném maturitní zkouškou (studium trvá dva roky). Střední vzdělání je ukončeno maturitní zkouškou (střední vzdělání s maturitou), výučním listem (střední vzdělání s výučním listem) nebo závěrečnou zkouškou (střední vzdělání). Ve školním roce 2012/2013 nastoupilo do prvních ročníků na vyšší sekundární úrovni 22 % žáků do všeobecných oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou (gymnázia), 45 % žáků do odborných oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou a 33 % žáků do odborných oborů středního vzdělání s výučním listem. Síť středních škol zřizují kraje (Národní ústav pro vzdělávání, 2014b; OECD, 2010).

Míra účasti ve vyšším sekundárním vzdělání je nejvyšší v průměru zemí OECD, v roce 2013 mělo až 92 % obyvatel České republiky ukončené vyšší sekundární vzdělání (v porovnání s průměrem OECD 75 %). Díky tomu má také Česká republika nejnižší podíl obyvatel pouze se základním vzděláním (OECD, 2013, 28).

- **Terciární vzdělávání**

Vyšší odborné vzdělávání patří do terciárního nevysokoškolského sektoru. Segment vyšších odborných škol je poměrně stabilní. Absolventi vyšších odborných škol jsou podle Evropského kvalifikačního rámce řazeni do úrovně 6, to je stejně jako absolventi bakalářského studia. Vyšší odborné vzdělání poskytují také konzervatoře. Nicméně do terciárního vzdělávání spadá především vzdělávání na vysokých školách. Veřejné vysoké školy jsou zřizovány ze zákona a mají vysokou míru autonomie. Vysoké školství bylo vždy spravováno odlišně od zbytku školské soustavy (Eurypedia, 2013; MŠMT ČR, 2013, 13).

Od roku 2001 byla zavedena třístupňová struktura vysokoškolského vzdělávání: bakalářský, magisterský a doktorský studijní program. V daných případech nemusí magisterský studijní program navazovat na bakalářský. Podle zřizovatele lze rozdělit vysoké školy na veřejné (zřizované zákonem), soukromé a státní (VŠ policejní a vojenská), které zřizuje zákon a příslušné ministerstvo. Podle poskytovaných studijních programů lze vysoké školy dělit na univerzitní (uskutečňuje všechny typy studijních programů, dělí se na fakulty)

a neuniverzitní. Většina vysokých škol je univerzitních (Národní ústav odborného vzdělávání, 2008).

Kromě veřejných vzdělávacích zařízení, existují také soukromé či církevní mateřské, základní, střední, vyšší odborné a vysoké školy, ty však nejsou součástí veřejného sektoru. Tato soukromá zařízení ale rovněž podléhají regulacím ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a ze strany dalších orgánů veřejné správy. Soukromé školy a církevní školy zpravidla vybírají školné. V České republice převažuje veřejné školství, které je bezplatné (Santiago, 2012, 15).

2.2 Problémy vzdělávacího systému České republiky

Vzdělávací systém České republiky je spojen s řadou problémů, které jsou významné pro určení kvality českého vzdělávacího systému.

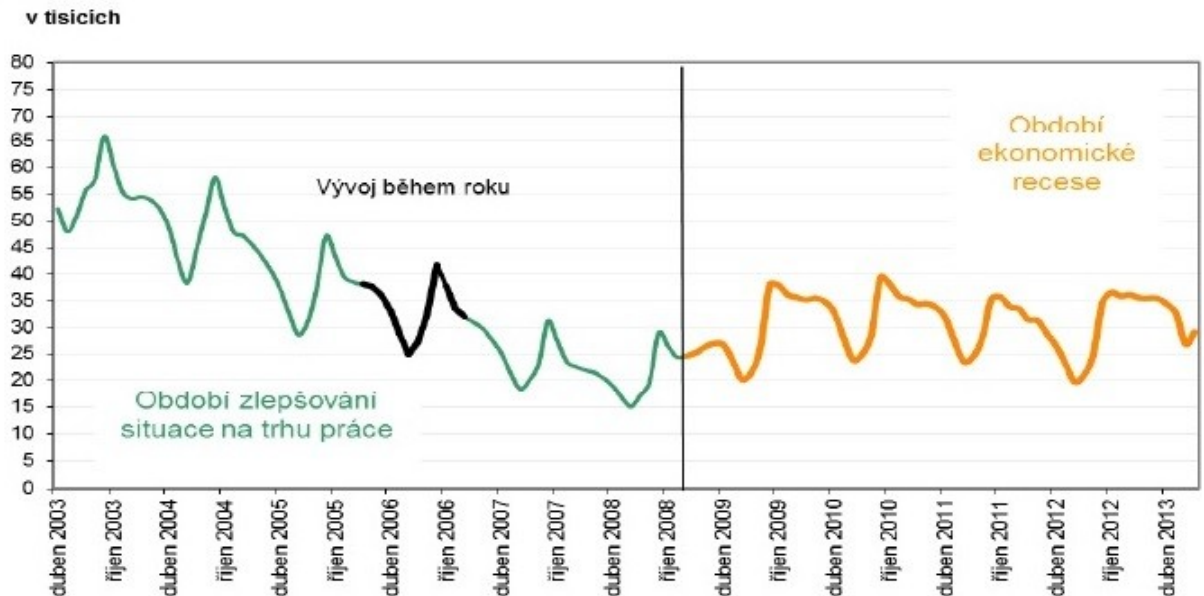
- **Nezaměstnanost absolventů**

Vzdělání je základem pro získání zaměstnání. Pro země OECD je charakteristické, že s růstem dosaženého vzdělání, míra nezaměstnanosti klesá a zároveň čím vyšší je dosažené vzdělání, tím vyšší je pravděpodobnost zaměstnání na plný úvazek. Nejnižší míra nezaměstnanosti je zaznamenána u osob s terciárním vzděláním. U osob, které nedosáhly alespoň vyššího sekundárního vzdělání je míra nezaměstnanosti až třikrát vyšší než u osob s terciárním vzděláním (5 %). Česká republika má jednu z nejvyšších měr nezaměstnanosti osob s nižším než vyšším sekundárním vzděláním (22 %). Je nutné ale připomenout, že nižší než vyšší sekundární vzdělání má v České republice pouze 8 % populace, což je nejméně lidí ze všech zemí OECD. Nezaměstnanost obyvatel České republiky s terciárním vzděláním se pohybuje kolem tří procent, tímto se Česká republika řadí mezi pět zemí s nejnižší mírou nezaměstnanosti u občanů s terciárním vzděláním. V zemích OECD jsou častěji zaměstnáni lidé s odborným vyšším sekundárním vzděláním (76 %) než s všeobecným vzděláním (70 %). V České republice není rozdíl tak výrazný. Zaměstnanost lidí s odborným vyšším sekundárním vzděláním je jen o 3 % vyšší než u lidí se všeobecným vzděláním (MŠMT, 2014a).

K 30. 9. 2013 evidoval ÚP České republiky 557 058 nezaměstnaných osob, z toho bylo 37 339 nezaměstnaných absolventů, z nichž dosud nepracovalo 14 330. Z celkového počtu nezaměstnaných absolventů bylo asi 27 860 absolventů středních škol. Míra nezaměstna-

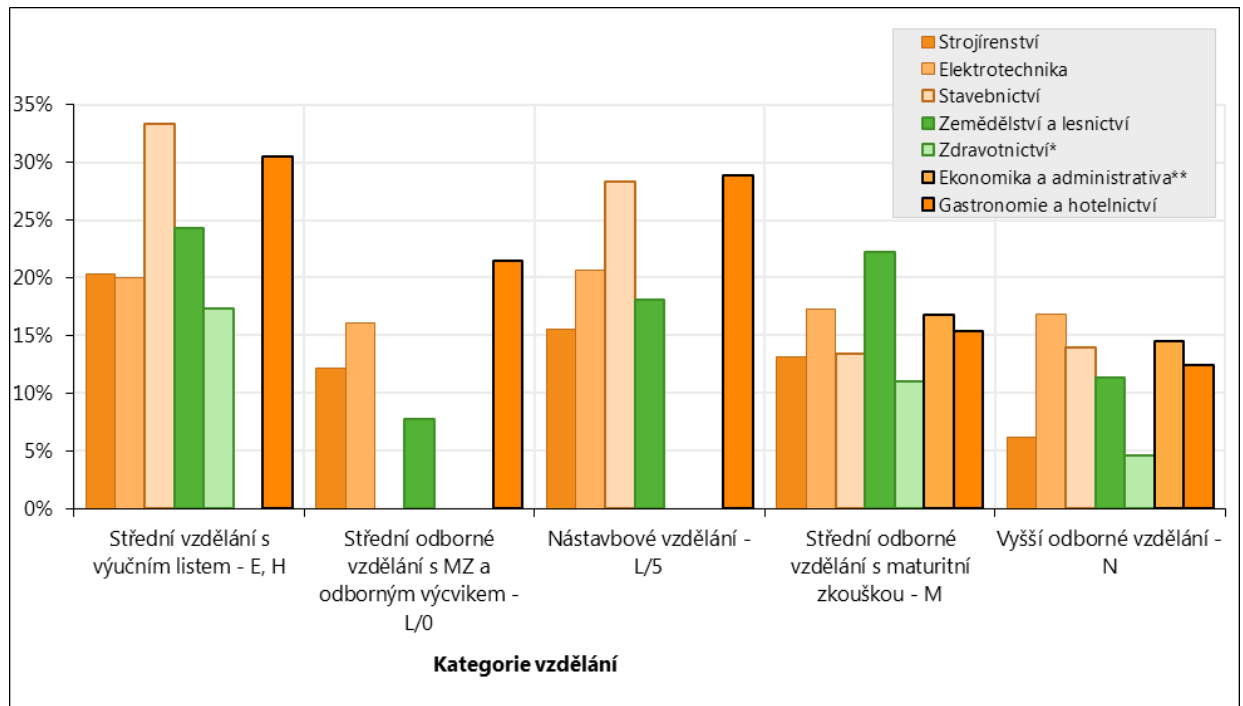
nosti absolventů středního vzdělání vzrostla z 15 % (2012) na 26 % (2013). Jak se vyvíjela nezaměstnanost, je znázorněno v obrázku 4. Největší nezaměstnanost absolventů je evidována v Moravskoslezském a Jihomoravském kraji, kde je to více než 5 tisíc nezaměstnaných absolventů. Struktura nezaměstnaných absolventů se liší jak podle dosaženého vzdělání, tak podle profesní skladby. Míry nezaměstnanosti absolventů podle oborů znázorňuje obrázek 5. (Úřad práce ČR, 2014).

Obr. 4: Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých

(Zdroj: Infoabsolvent, 2013)

Graf znázorňuje, že počet nezaměstnaných absolventů v období od dubna do října roste, je to z důvodu nových absolventů, kteří ukončí studium buď na jaře v řádném termínu, nebo v opravném termínu na podzim.

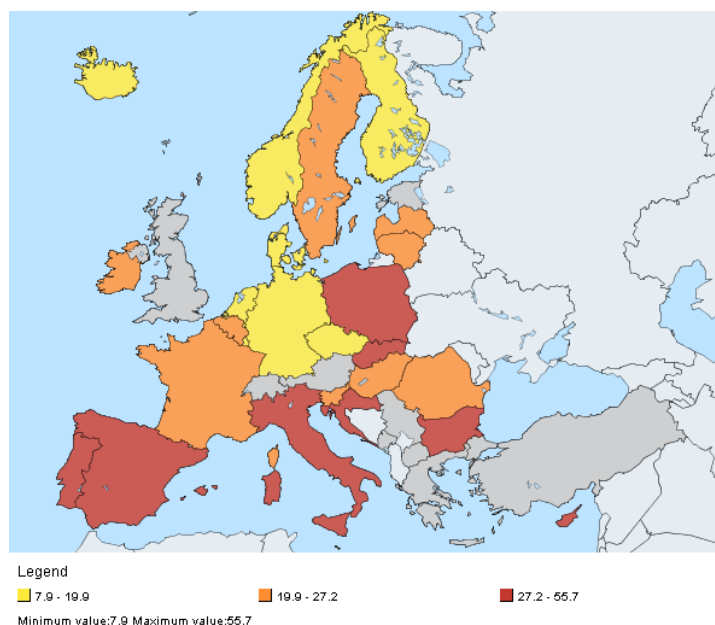

Obr. 5: Hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů hlavních skupin oborů

(Zdroj: Infoabsolvent, 2013)

Jedny z nejnižších hodnot nezaměstnanosti vykazují zdravotnické obory. Naopak vysokou mírou nezaměstnanosti jsou zasaženy obory stavebnictví, zemědělství či gastronomie a hotelnictví.

V České republice je každý pátý občan mladší 25 let bez práce a tento počet neustále roste. Avšak existují země, kde je situace ještě horší, např. v Řecku, Španělsku a Chorvatsku hledá práci každý druhý mladý člověk. Tato skupina nezaměstnaných patří mezi nejohroženější na trhu práce. Označuje se jako ztracená generace. Zaměstnavatelé po nich požadují praxi, ale mladí lidé ji nemají, a tím se dostávají do začarovaného kruhu. Je to generace lidí bez pracovních návyků a zkušeností. Řešit tento problém a podpořit zaměstnanost mladých lidí je jednou z priorit státu. Orientuje se na podporu zajištění nezbytné praxe absolventů a mladistvých už dnes, přestože statistiky České republiky v porovnání s ostatními evropskými státy jsou více než dobré (viz obrázek 6.), (BusinessInfo, 2014).

Obr. 6: Míra nezaměstnanosti v % u osob mladších 25 let (2013)

(Zdroj: Eurostat, 2014)

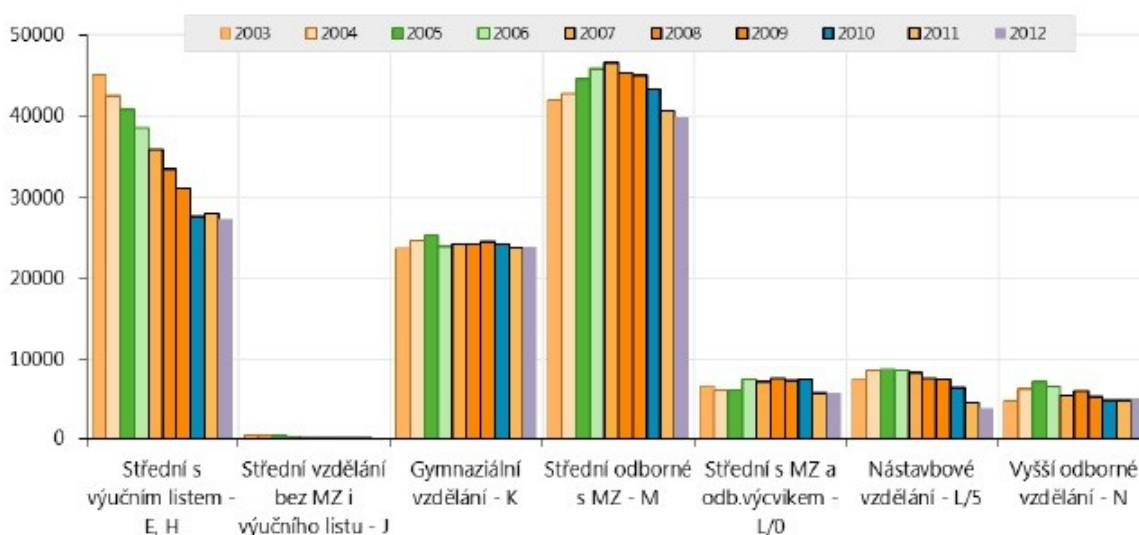
Dosažené vzdělání má rovněž vliv na výši platu. V zemích OECD platí, že s vyšším vzděláním jsou vyšší i průměrné výdělky. Vliv na průměrný výdělek má ale kromě dosaženého vzdělání také věk. V zemích OECD mají zaměstnanci starší 55 let zpravidla až o 16 % vyšší výdělek, než mladá generace. V České republice je tento rozdíl 13 %. Nižší výdělky by měly očekávat také ženy. V České republice ženy ve věku 55 – 64 let vydělají 87 % výdělku mužů, kteří jsou ve stejném věku a se stejným vzděláním. V tomto směru je Česká republika jak nad průměrem zemí EU 21 (81 %), tak i nad průměrem zemí OECD, kde ženy vydělají v průměru 79 % platu muže stejného věku a se stejným vzděláním (MŠMT, 2014a).

- **Klesající poptávka po učebních oborech**

V poslední dekádě klesá počet žáků učebních programů, žáci preferují maturitní programy. Do roku 2003 byl zaznamenán nejvyšší počet absolventů u oborů středního vzdělání s výučním listem. Od roku 2004 až do současnosti se tento počet absolventů začal snižovat a naopak narůstá počet absolventů středního odborného vzdělání s maturitou. Od roku 1990 klesá počet osob mladších patnácti let a tento demografický pokles bude mít ještě hlubší dopad na učební obory. Neatraktivnost učebních oborů zřejmě souvisí s horším uplatněním jejich absolventů na trhu práce, nižšími průměrnými výdělky a vede k pracovním místům s nízkým společenským postavením. OECD zjistilo, že základní do-

vednosti žáků v učebních oborech jsou slabé. Lidé s vyučením nemají dostatečnou úroveň funkční gramotnosti a velmi se podobají lidem se základním vzděláním. Není vyloučeno, že za horší výsledky učňů může také kvalita výuky. Učební obory jsou hůře vybaveny, než čtyřleté studijní obory, a proto je zde i nedostatek vyučujících, nepříznivá atmosféra, atd. (OCED, 2010).

Klesá i celkový počet absolventů středních škol v důsledku demografického vývoje populace. Z dlouhodobého hlediska se počet absolventů všech oborů snižuje (obrázek 7.), výjimkou jsou pouze absolventi gymnázií, kteří jsou systematicky připravováni na další studium. Od roku 2010 se snížil počet absolventů středních škol zhruba o osm tisíc. Byl zaznamenán také nižší počet absolventů středního vzdělání s maturitní zkouškou, zřejmě i z důvodu zavedení státní maturity na jaře 2011, která zapříčinila nižší úspěšnost maturantů (Infoabsolvent, 2013).

Obr. 7: Počet absolventů středních a vyšších odborných škol

(Zdroj: Infoabsolvent, 2013)

Při výběru oboru je žák ovlivněn řadou faktorů. Značný vliv má také socioekonomický faktor. Průzkum dokázal, že existuje silný vztah mezi výběrem školy a socioekonomickým zázemím. Česká republika patří mezi 5 zemí OECD s největším vlivem socioekonomického zázemí na vzdělávací výsledky žáků. Až 13 % žáků vstupujících na gymnázia pochází z vysokého socioekonomického prostředí. Také neuspokojení poptávky po všeobecném vzdělání způsobí, že spousta žáků vstupuje nedobrovolně do odborného vzdělávání. Problémem je také chybné zařazování žáků do zvláštních škol, např. v důsledku sociálního znevýhodnění nebo potíží s učením, ne však v důsledku poruch učení. I Perspektiva trhu

práce hraje významnou roli při rozhodování mladých lidí v oblasti vzdělávání (OECD 2013).

- **Inkluzivní vzdělávání**

Všechny země OECD usilují o inkluzivní vzdělávání a o inkluzivní školy, kde se mají vzdělávat všichni žáci společně, bez ohledu na jejich zdravotní, sociální, kulturní či jiné znevýhodnění ale zároveň s individuálním přístupem. Velkým problémem v České republice ale i napříč celou Evropou je vzdělávání Romů. Pokud Romové navštěvují běžnou školu, zpravidla ukončí školní docházku dříve. Tito žáci se ve škole často setkávají se šikanou a diskriminací. Romské žáky nedostatečně podporují jejich vlastní rodiny, které se o vzdělání svých dětí většinou nezajímají, nedohlízejí na jejich přípravu a docházku do školy. Rostoucí absence žáků ještě více zhoršuje jejich výsledky ve škole. Učení rovněž znesnadňuje nedostatečná znalost oficiálního jazyka. Kombinací těchto faktorů se stává studium pro žáky velmi obtížné, v důsledku toho ztrácí o studium zájem. Česko je dlouhodobě kritizováno za to, že do praktických škol pro žáky s lehkým mozkovým postižením umísťuje i žáky, kteří tam nepatří, zejména Romy. Tito lidé pak nedosáhnou dostatečného vzdělání a vybudují si negativní vztah ke škole, který následně přenáší i na své děti. Tím se dostáváme do začarovaného kruhu (Systémová podpora inkluzivního vzdělávání v ČR, 2013).

Evropský soud pro lidská práva 13. listopadu 2007 vynesl rozsudek, že Česká republika diskriminuje romské děti tím, že je nadměrně přesunuje do praktických škol. I přes mezinárodní kritiku ale tento problém v České republice neustále přetrvává. V České republice žije odhadem asi 150 – 300 tisíc Romů, což představuje asi 1,4 – 2,8 procent populace ČR. Obdobný poměr by měl být zachován v návštěvnosti škol, nicméně není. Ve speciálních školách je celkem přes 2 800 žáků, z nichž až 28,2 % žáků je romského původu (v Ostravě je to dokonce více než polovina). Během posledních let došlo sice ke snížení počtu romských žáků ve speciálních školách, nicméně hodnota je stále vysoká a stále působí tlaky na snížení segregace romských dětí v ČR (European Court of Human Rights, 2007; Česká školní inspekce, 2012).

Kromě České republiky je vzdělávání Romů výrazně segregované také v Řecku, v Chorvatsku a na Slovensku, přestože je to v rozporu s národními zákony i legislativou celé EU (Amnesty International, 2013).

- **Víceletá gymnázia**

Jsou to výběrové školy, které umožňují získat žákům kvalitní vzdělání avšak za cenu vzniku segregovaných skupin. Segregace je buď podle jejich studijních schopností, nebo podle sociálně ekonomického zázemí žáků. Odchod většího počtu žáků na víceletá gymnázia má dopad na snížení úrovně výsledků u zbývajících žáků. Ve srovnání se zeměmi OECD probíhá selekce žáků v České republice poměrně brzy, již v 11 letech lze odejít na víceleté gymnázium. Až 70 % rodičů podporuje odchod části žáků ze základních škol na víceletá gymnázia. Na víceletá gymnázia a konzervatoře odchází ze základních škol až 13 % žáků (Česká školní inspekce, 2014).

Ve školním roce 2012/13 bylo na území ČR 315 víceletých gymnázií, které navštěvovalo 81 644 žáků denní formou. Nově do prvního ročníku bylo přijato 11 098 žáků a posledních absolventů bylo 10 272, to je meziroční nárůst o více než 800 žáků (MŠMT ČR, 2013, 47).

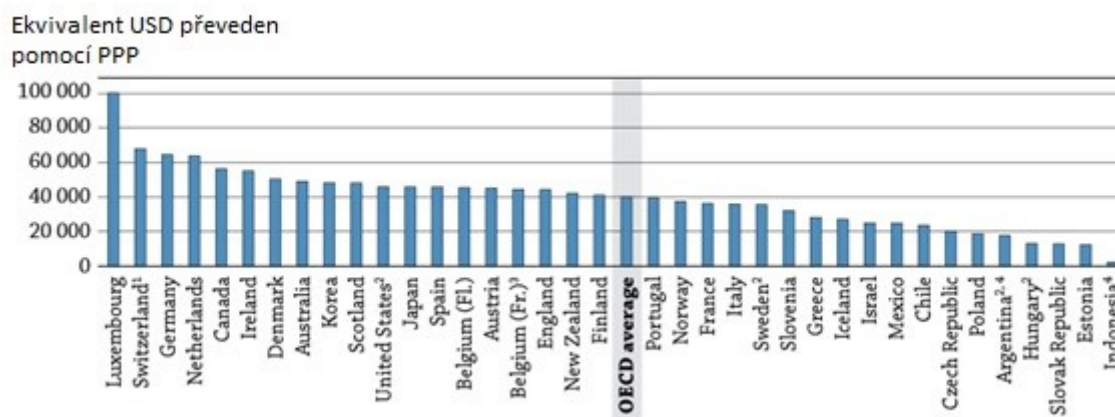
- **Platy učitelů**

Roční platy učitelů po 15 letech praxe jsou v zemích OECD v průměru 36 135 USD v preprimárním vzdělávání, 38 136 USD v primárním vzdělávání, 39 934 v nižším sekundárním vzdělávání a 41 665 USD ve vyšším sekundárním vzdělávání. V České republice vydělá učitel na všech úrovních výrazně méně. V preprimárním vzdělávání je to v průměru 17 792 USD, 20 185 USD v primárním vzdělávání, 20 360 USD v nižším sekundárním vzdělávání a ve vyšším sekundárním vzdělávání 21 733 USD. V OECD jsou platy učitelů na vrcholu kariéry o 58 %, 59 %, 61 % a 62 % vyšší než platy začínajících učitelů v preprimárním, primárním, nižším sekundárním a vyšším sekundárním vzdělávání. V České republice jsou tyto podíly 29 %, 33 %, 36 % a 40 % (MŠMT, 2014a).

Ve většině zemí OECD plat učitele roste s úrovní vzdělávání, na které učitelé vyučují. Největší rozdíly v ocenění učitelů podle toho, na jaké vzdělávací úrovni působí, jsou například v Belgii, Lucembursku, Nizozemsku nebo Polsku. V České republice jsou spíše malé rozdíly. Učitel na nižší sekundární úrovni vzdělávání má v průměru o 2 % vyšší plat než učitel na primární úrovni a o 6 % nižší než učitel na vyšší sekundární úrovni. Oproti tomu např. v Austrálii, Anglii či Řecku jsou tyto rozdíly úplně zanedbatelné (OECD, 2013, 379).

Platy učitelů s patnáctiletou praxí na úrovni nižšího sekundárního vzdělávání jsou znázorněny v obrázku 8.

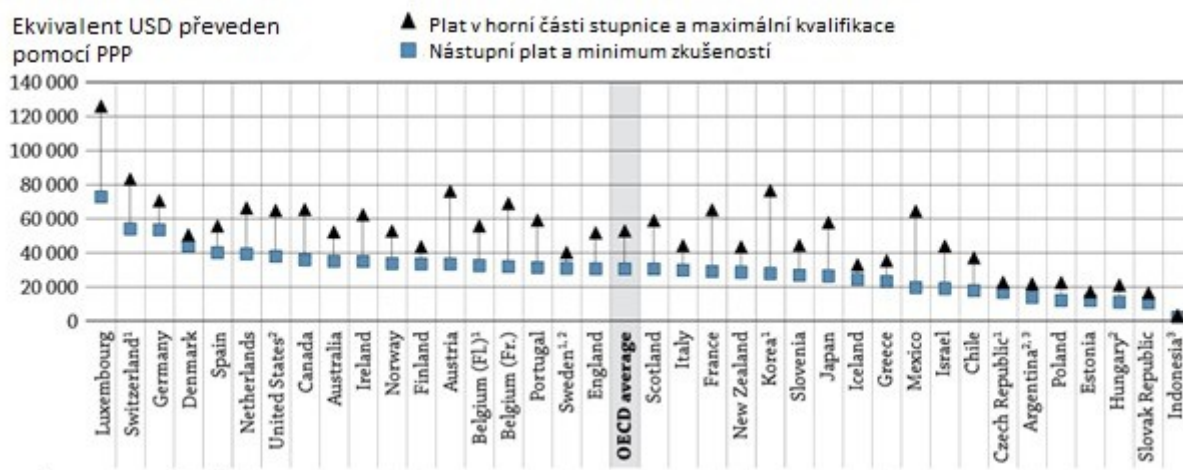

Obr. 8: Platy učitelů s 15letou praxí – nižší sekundární vzdělání (v USD)

(Zdroj: OECD, 2013, 378)

Přestože za posledních deset let platy učitelů v České republice rostly, v porovnání s mezinárodními standardy stále patří čeští učitelé k nejhůře placeným. OECD (2013, 386) zjistila, že více než 50 % vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců pobírá vyšší plat (mzdu) než průměrný učitel. Nejvyšší platy mají učitelé v Lucembursku, mohou ročně vydělat více než 100 tisíc dolarů. Na druhém místě je Švýcarsko, zde už je ale rozdíl asi 30 tisíc USD. Eurydice (2013) uvádí, že český učitel na střední nebo základní škole může dosáhnout maximálního platu zhruba po 32 letech praxe. Ještě déle na maximální dosažitelnou mzdu čekají např. Portugalci (38 let), Španělé (40 let), Rumuni (40 let) či Maďaři (39 let). Opačným případem je Estonsko, kde učitelé mohou dosáhnout maximální možný základní plat už po sedmi až osmi letech praxe.

Rozdíly mezi maximálními a minimálními platy v nižším sekundárním vzdělávání jsou znázorněny v následujícím obrázku (9).

Obr. 9: Maximální a minimální platy učitelů v nižším sekundárním vzdělávání (USD)

(Zdroj: OECD, 2013, 381)

Největší rozdíl mezi minimálním (nástupním) a maximálním platem mají učitelé v Lucembursku, na Koreji, dále také v Mexiku a Rakousku. Nejmenší rozdíl je např. v Estonsku, Slovensku ale i v České republice. Menší rozdíly mezi maximálním a minimálním platem jsou typické spíše pro země s podprůměrným ročním platem, výjimku tvoří zejména Dánsko.

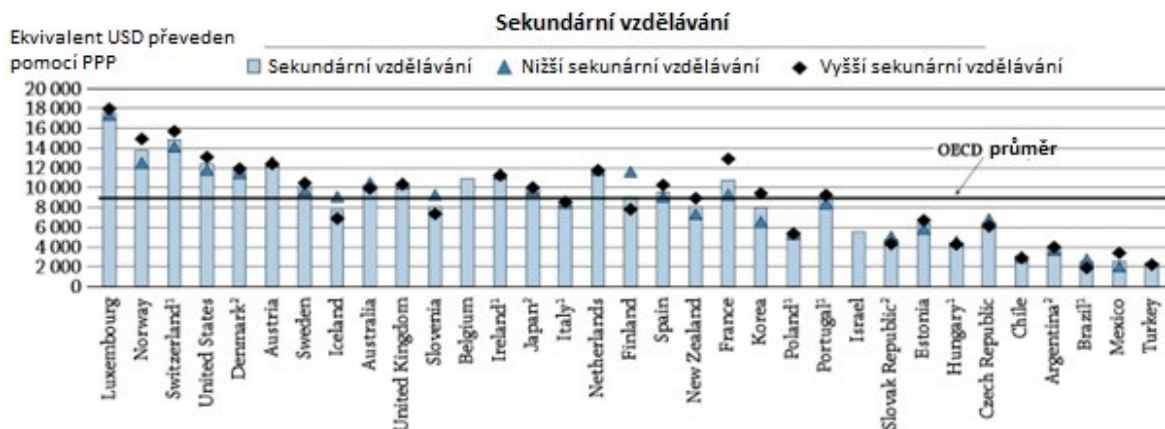
V České republice jsou učitelé starší, než je průměr zemí OECD, více než 70 % učitelů středních škol je starších 40 let. Počet vyučujících hodin je lehce pod průměrem zemí OECD. Počet žáků na jednoho učitele se pohybuje kolem mezinárodního průměru. V preprimárním vzdělávání 13,9 žáků (OECD 14,4), v primárním vzdělávání 18,7 (OECD 15,8) a v sekundárním vzdělávání 11,7 žáků na jednoho učitele (OECD 13,8), (OECD, 2013, 364, 365, 394).

- **Financování**

Ve většině případů je školní vzdělávání zajištěno z veřejných prostředků. Financování jednotlivých školských úseků v České republice zabezpečuje kapitola 333 ve státním rozpočtu, největší část směřuje do regionálního školství (MŠMT, 2014a).

V průměru vydají země OECD na jednoho žáka (od primárního do terciárního vzdělávání) 9 319 USD za rok. Česká republika vydává asi o třetinu méně, v průměru 6 037 USD (viz obr. 10). Od roku 2005 výdaje na jednoho žáka rostly. Pokles byl zaznamenán až mezi roky 2009 – 2010 v důsledku hospodářské krize, tehdy výdaje na studenta poklesly ve třetině zemí OECD (OECD, 2013, 162).

Země, které mají ve vyšším sekundárním vzdělávání programy všeobecného i odborného vzdělávání vynakládají větší výdaje na žáka v odborném vzdělávání, v průměru o 706 USD vyšší než v programech všeobecného vzdělávání. V České republice je tento rozdíl ještě výraznější, výdaje na žáka v odborném vzdělávacím programu jsou vyšší až o 1 182 USD (MSMT, 2014a).

Obr. 10: Roční výdaje na žáka v sekundárním vzdělávání (2010) v USD

(Zdroj: OECD, 2013, 165)

V roce 2010 vynaložily země OECD v průměru 6,3 % HDP na vzdělávání. V České republice to bylo pouze 4,7 %. Výdaje na preprimární vzdělávání v zemích OECD tvoří 0,5 % HDP, v České republice je tato hodnota totožná. Na primární a sekundární vzdělávání je to v průměru 3,9 % HDP, Česká republika 2,8 % HDP. Na terciární vzdělávání putuje v zemích OECD 1,6 % HDP, v České republice 1,2 % (MŠMT, 2014a).

Z celkových výdajů na vzdělávání tvoří veřejné výdaje v průměru zemí OECD 84 %. V České republice ještě o 4 % více. V primárním a sekundárním vzdělávání tvoří veřejné výdaje v průměru zemí OECD 91 %, stejně jako v České republice. Vyšší podíl soukromých výdajů se projevuje na preprimární a terciární úrovni (OECD, 2013, 196).

Veřejné výdaje na vzdělání dosahují v průměru zemí OECD 13 % z celkových veřejných výdajů, v České republice 10 % z celkových veřejných výdajů. Více než 20 % je např. v Mexiku nebo na Novém Zélandu. Většina zemí OECD vydá až dvakrát více veřejných prostředků na primární, sekundární a postsekundární vzdělávání než na terciární vzdělávání (v České republice je to 2,8 násobek). (OECD, 2013, 210 a 211).

2.3 Možnosti měření efektivity ve vzdělání

Měření efektivity ve vzdělání spočívá v porovnávání relevantních vstupů a výstupů, což je u veřejných služeb dost náročné.

- **Ukazatele vstupu**

Aby mohla probíhat efektivní výuka žáků, je nutné mít kde vyučovat, mít potřebné pomůcky a především vhodné učitele. Zajištění těchto vstupů je spojeno s určitými náklady, např. energie, nájemné, opravy, odpisy, materiál a zejména mzdové náklady učitelů. Tyto náklady představují hodnotu vstupů, které jsou nezbytné pro proces vzdělávání.

Výdaje MŠMT na regionální školství (MŠ, ZŠ, SŠ) mají dvě složky: mzdové náklady učitelů a provozní náklady škol (tzv. ostatní neinvestiční výdaje, což znamená všechny ostatní výdaje kromě mezd). Výše výdajů je ovlivněna celkovým počtem žáků či studentů ve vzdělávacím systému a také jejich rozložením podle vzdělávacích stupňů. U škol zřizovaných obcí nebo krajem jsou provozní náklady hrazeny obcí či krajem (z daňových příjmů a dotací poskytovaných MŠMT) a mzdové náklady jsou hrazeny ze státního rozpočtu prostřednictvím krajských úřadů (Česká škola, 2012).

Výdaje ze státního rozpočtu (MŠMT) podle druhu školních zařízení jsou uvedeny v následující tabulce (tab. 1).

Tab. 1: Výdaje MŠMT za rok 2012 podle druhu školních zařízení (v tis. Kč)

Školní zařízení	Výdaje (2012)
Předškolní zařízení	76 304,00
Základní školy	2 161 257,77
Střední odborné školy	686 150,59
Gymnázia	543 191,34
Střední odborné učiliště	66 471,47
Speciální střední školy	257 193,62
Konzervatoře	63 648,24

Zdroj: ÚFIS, 2014; vlastní zpracování

ÚFIS (2014) uvádí, že běžné výdaje ze státního rozpočtu na kapitolu ministerstva školství dosáhly za rok 2012 celkem 128 447 649,91 tisíc korun. Kapitálové výdaje celkem vyšpl-

haly na 16 061 487,49 tisíc korun. Výdaje na krytí mzdových nákladů pedagogických pracovníků regionálního školství včetně příslušenství činily za rok 2012 celkem 62 847 037,01 tisíc korun.

- **Ukazatele výstupu**

Na straně konečného výstupu (účinku) jsou sledovány dosažené výsledky. Absolventi středních škol musí úspěšně složit maturitní zkoušku, podle úspěšnosti u závěrečné zkoušky lze odvodit přibližnou hodnotu účinku procesu vzdělávání.

V roce 2011 žáci v České republice poprvé skládali státní maturitní zkoušky, celorepubliková úspěšnost byla 83,1 %. Model maturitní zkoušky se opírá o platnou legislativu – tedy školský zákon č. 561/2004 Sb. a vyhlášku č. 177/2009 Sb. ve znění pozdějších novel. Maturitní zkouška se skládá ze společné (státní) a profilové (školní) části, pro úspěšné složení maturitní zkoušky je nutné splnit obě tyto části. Společná část maturitní zkoušky se skládá ze dvou povinných zkoušek ze stanovených zkušebních předmětů. Český jazyk a literatura je povinný pro všechny studenty, druhý předmět si žák zvolí, má na výběr z možností matematika nebo cizí jazyk. Zkouška z českého jazyka a literatury a ze zvoleného cizího jazyka má tři části: didaktický test, písemná práce a ústní zkouška. Písemná práce a didaktický test jsou administrovány centrálně, tzn., žáci mají stejné zadání, zkouška probíhá ve stejném termínu podle stejné metodiky. Ústní zkouška probíhá ve stejném termínu jako ústní zkouška profilové části maturity. Zkouška z matematiky má podobu centrálně zadaného didaktického testu. Profilová část maturitní zkoušky se koná ze dvou nebo tří povinných zkoušek, záleží na oboru vzdělání. Jejich formu, témata a termíny stanoví ředitel školy. Model maturitní zkoušky z roku 2013 je znázorněn v příloze č. 1. Povinné i nepovinné zkoušky konají žáci již pouze v jedné úrovni obtížnosti, která odpovídá základní úrovni obtížnosti podle katalogů požadavků. Pokud žák neuspěje u komplexní zkoušky z českého jazyka a literatury nebo cizího jazyka, opakuje jen tu dílčí část zkoušky, u které neuspěl (Nová maturita, 2010b).

Po ukončení maturitní zkoušky obdrží žáci dva výstupní dokumenty. Jedná se o klasické maturitní vysvědčení se známkami ze všech předmětů a výsledné hodnocení maturity. Toto vysvědčení obdrží pouze úspěšní maturanti. Druhým dokumentem je protokol o vykonání společné části maturitní zkoušky, obdrží jej všichni žáci přihlášení k maturitní zkoušce, i když byli neúspěšní. V tomto dokumentu je u každé zkoušky uveden standardizovaný počet dosažených bodů, který se převádí na stupnici 0-100, a dále také percentilové umís-

tění žáka na žebříčku úspěšnosti ze všech žáků, kteří konali zkoušku v daném roce z daného předmětu. Např. percentil 75,0 vypovídá, že čtvrtina žáků byla lepší než dotyčný žák a tři čtvrtiny byly horší (Nová maturita, 2010a).

MŠMT (2014b) informovalo o výsledcích maturit v roce 2013. U státních maturit v roce 2013 celkem propadlo 19,9 % žáků, je to sice nejmenší číslo za tři roky, co se nové maturity konají, ale všichni žáci tehdy skládali nižší úroveň maturity. Úplně nejhorší situace byla zaznamenána v nástavbových a učňovských oborech, zde propadlo až 39 % žáků. Naopak na gymnáziích propadlo jen 2,5 % žáků. Nejhorší výsledky podávali žáci v matematice, ale zlepšili se v češtině a cizích jazycích. K maturitním zkouškám bylo v roce 2013 přihlášeno více než 99 849 žáků z 1 190 škol, avšak zkoušky v řádném termínu konalo jen 90 493 žáků. Z žáků, kteří skládali zkoušku v řádném termínu, neuspělo 16,4 % alespoň z jednoho předmětu, po započítání žáků, kteří skládali maturity v opravném nebo náhradním termínu, se neúspěšnost dostala až na 19,9 %, u maturitní zkoušky tak neuspělo asi 17 000 žáků. V roce 2012 propadlo v řádném termínu 18,6 % a v roce 2011 to bylo 16,9 %, avšak tehdy si studenti ještě mohli zvolit mezi nižší a vyšší úrovní zkoušky. U matematiky v řádném termínu propadlo 20,6 %, v roce 2012 to bylo jen 15,7 % a v roce 2011 byla neúspěšnost jen 14,4 %. Vyšší neúspěšnost zřejmě způsobily otevřené úlohy. Nicméně hodnota 20 % je již alarmující a je nezbytné zaměřit se na výuku tohoto předmětu důkladněji. V závěsu za matematikou v neúspěšnosti se drží němčina, zde propadlo 20,4 % žáků. Nejlepší výsledky byly v češtině, kde propadlo 6,4 %, přitom v roce 2012 to bylo 10 %. V češtině se změnilo hodnocení slohů, opravovali je kantoři ve školách, místo hodnotitelů Cermatu.

Doposud každý ze tří ročníků státní maturity probíhal jinak, proto je nelze porovnávat a nelze určit, zda se studenti zlepšili, nebo zhoršili. Nelze rovněž porovnávat učiliště, střední odborné školy a gymnázia do jedné maturity. Každý má jiné zaměření a jiný počet vyučujících hodin (MŠMT, 2014b). Kolik maturuje žáků podle oborů, je zobrazeno v tabulce 2.

Tab. 2: Počet maturantů v ČR podle oborů

	2013 CELKEM	2013 ŘÁDNÝ TERMÍN	2012 CELKEM	2011 CELKEM
POČET PŘIHLÁŠENÝCH MATURANTŮ	99 849	90 493	103 066	98 762
Gymnázia	24,0%	26,1%	24,4%	25,3%
SOŠ	53,6%	53,6%	51,7%	51,3%
SOU	8,8%	8,1%	9,2%	8,6%
Nástavby	13,7%	12,2%	14,8%	14,8%

Zdroj: MŠMT, 2014b; vlastní zpracování

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 STŘEDNÍ ŠKOLY V OKRESE VSETÍN

Tato část diplomové práce navazuje na poznatky teoretické části a zabývá se jejich praktickou aplikací na případě středních škol v okrese Vsetín. Okres Vsetín je rozlohou největším okresem Zlínského kraje, žije zde zhruba 144 600 obyvatel. Celkový počet obyvatel klesá z důvodu záporného přirozeného přírůstku i migračního salda. V důsledku toho klesá i počet dětí, a tedy i počet budoucích žáků základních i středních škol (Český statistický úřad, 2014a). V roce 2011 zaznamenal Český statistický úřad (2014c) mírný nárůst počtu narozených dětí, nicméně se očekává, že tento růst bude pokračovat pouze do roku 2015. Od roku 2016 začne počet dětí klesat, a tak tomu bude s největší pravděpodobností až do roku 2050.

Okres Vsetín je periferní region, nachází se při hranici se Slovenskem. V současnosti má nejvyšší míru nezaměstnanosti ze všech čtyř okresů (Zlínský, Kroměřížský, Uhersko Hradištský) Zlínského kraje, spousta lidí je nucených dojíždět za prací do jiných regionů. Je průmyslovým okresem.

V okrese Vsetín je celkem 16 středních škol, z nichž 3 jsou gymnázia, jedno odborné učiliště a jedna škola pro sluchově postižené. Odborných středních škol je tedy 11, devět z nich je veřejných, a dvě střední školy jsou soukromé. Jedná se o Střední školu Kostka, s.r.o. ve Vsetíně a Střední školu cestovního ruchu a jazykovou školu s právem státní závěrečné zkoušky, s.r.o. v Rožnově pod Radhoštěm. Diplomová práce se zaměřuje na hodnocení efektivity veřejných středních škol (SŠ), které zřizuje Zlínský kraj jako příspěvkové organizace. Sídla těchto škol se nacházejí ve třech největších městech okresu, jsou jimi města Vsetín, Valašské Meziříčí (VM) a Rožnov pod Radhoštěm (RpR), (MŠMT, 2014c).

SŠ informatiky, elektroniky a řemesel Rožnov pod Radhoštěm.

Škola zahájila svou činnost kolem roku 1950 zejména pro potřeby podniku Tesla Rožnov. Původně se jednalo o dvě školy, jedna se orientovala na výuku učebních oborů a druhá na výuku maturitních oborů. 1. července 2006 se obě školy sloučily. Dnes škola připravuje žáky na povolání v různých oblastech elektrotechniky, informatiky, strojních oborů a služeb (kadeřník, prodavač), (Česká školní inspekce, 2008).

Střední průmyslová škola stavební Valašské Meziříčí.

K 1. červenci 2005 se Střední odborné učiliště stavební (pracoviště Komenského) sloučilo se Střední průmyslovou školou stavební (pracoviště Máchova). Dnes škola pro výuku vyu-

živá 3 pracoviště, z toho 2 pro realizaci teoretické výuky (Máchova a Komenského) a jedno pro praktickou výuku. V současnosti škola vyučuje čtyřleté maturitní obory, tříleté učební obory i nástavbové obory ukončené maturitou (Česká školní inspekce, 2006b).

Střední škola zemědělská a přírodovědná Rožnov pod Radhoštěm

Škola poskytuje střední vzdělání zakončené maturitní zkouškou. Od roku 2002 je škola Trvalou vzdělávací základnou rezortu Ministerstva zemědělství (Česká školní inspekce, 2011a).

Střední průmyslová škola strojnická Vsetín

Škola vznikla v roce 1932 s názvem Průmyslová škola mistrovská. Vzdělávání ve škole se zaměřuje především na oblast strojírenství, s tím je spojena dlouhá tradice a zkušenosti a zejména stabilní současná pozice školy v regionu. Škola využívá pro výuku jedno pracoviště, nabízí studium v oborech ukončených maturitní zkouškou (Česká školní inspekce, 2007).

Střední odborná škola Josefa Sousedíka Vsetín

K 1. lednu 2004 byla škola sloučena se středním odborným učilištěm zemědělským a odborným učilištěm stavebním, později převzala obory i ze soukromé školy strojírenské. K 1. 7. 2011 došlo k dalšímu sloučení, a to se Střední školou obchodu a služeb ve Vsetíně. V současnosti probíhá ve škole výuka zejména tříletých učebních oborů ale i čtyřletých maturitních oborů či nástavbových oborů (Česká školní inspekce, 2006a).

Obchodní akademie a Vyšší odborná škola Valašské Meziříčí

Počátky Obchodní akademie sahají do roku 1949. V roce 1996 byla zahájena výuka na Vyšší odborné škole. Od roku 1999 započala výuka vysokoškolských bakalářských studijních programů ve spolupráci s Ekonomickou fakultou VŠB-TU Ostrava. V roce 2001 došlo k zahájení výuky na Univerzitě třetího věku při Univerzitě Palackého v Olomouci. V roce 2002 bylo otevřeno zahraniční informační centrum a o rok později dostala VOŠ Erasmus Charter (možnost využití grantů pro výměnné pobyty), (OA a VOŠ VM, 2014).

Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská Valašské Meziříčí

Škola vyučuje sklářské, umělecké a uměleckořemeslné obory vzdělání. Poskytuje vzdělání v oborech s výučním listem i v oborech ukončených maturitní zkouškou. V roce 2009 byla škola přijata do sítě škol UNESCO (Česká školní inspekce, 2011b).

Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Vsetín

Úplný počátek školy se datuje kolem roku 1950. Od roku 1996 byla zahájena výuka na Vyšší zdravotnické škole obor Diplomovaná zdravotní sestra. V roce 2011 byl otevřen nový tříletý obor Ošetřovatel. 1. července 2013 se škola sloučila s Masarykovým gymnáziem Vsetín. (Masarykovo Gymnázium..., 2014)

Integrovaná střední škola – Centrum odborné přípravy Valašské Meziříčí

Vykonává činnost střední školy a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky. Ve školním roce 2012/2013 probíhala výuka ve 26 oborech, z toho 10 oborů ukončených závěrečnou zkouškou, 8 oborů ukončených maturitní zkouškou a 8 oborů nástavbového studia (Česká školní inspekce, 2013a).

4 POROVNÁNÍ UKAZATELŮ EFEKTIVITY STŘEDNÍCH ŠKOL VE ŠKOLNÍM ROCE 2012/2013

Při hodnocení ukazatelů efektivity postavíme na stranu vstupů náklady na zajištění vzdělávacího procesu jednotlivých škol. Výstup, kterého chceme dosáhnout při minimálních nákladech lze považovat jako počet žáků na jednoho učitele. A jako konečný dosažený účinek vzdělávacího procesu budeme sledovat výsledky maturitních zkoušek žáků daných škol a jejich uplatnění na trhu práce.

4.1 Náklady středních škol

Celkové náklady lze rozdělit na investiční a neinvestiční. Investiční náklady většinou směřují na opravu nebo pořízení dlouhodobého majetku. Všechny školy se snaží modernizovat a zlepšovat podmínky pro výuku. Neinvestiční náklady jsou podrobněji rozebrány níže.

- **Neinvestiční náklady**

Neinvestiční náklady jsou náklady nezbytné pro zajištění běžné činnosti dané organizace. Jedná se o náklady na provoz školského zařízení. Dělí se do dvou hlavních složek, velkou část tvoří náklady přímé a menší náklady provozní. Přímé náklady zahrnují mzdy všech pracovníků školy včetně ostatních osobních nákladů (např. pojistné). Do provozních nákladů se řadí nákup učebních pomůcek, materiálu, nájemné, apod. Náklady, které nelze zařadit do dvou předchozích skupin jsou ve složce ostatní neinvestiční náklady. Tabulka 3 znázorňuje vývoj neinvestičních nákladů středních škol.

Tab. 3: Vývoj neinvestičních nákladů středních škol

Střední škola	2009	2010	2011	2012	2013
SŠ informatiky, elektroniky a řemesel	52 582 179	54 864 687	53 155 548	50 787 607	51 156 005
SPŠ stavební	48 960 209	48 350 011	49 346 012	47 487 233	47 817 016
SŠ zemědělská a přírodovědná	21 016 602	21 871 914	20 772 716	21 126 517	21 154 509
SPŠ strojnická	30 211 762	29 425 029	25 301 034	25 578 235	26 150 194
SOŠ Josefa Sousedíka	70 841 920	70 339 230	69 731 086	69 004 218	68 270 068
Obchodní akademie VM	32 163 021	31 872 188	31 158 659	29 293 585	32 546 149

SUPŠ sklářská	29 099 800	29 556 188	27 995 976	27 905 167	24 045 931
Střední zdravotnická škola	21 189 020	22 558 166	20 118 331	19 249 232	17 759 942
ISŠ – COP	64 772 541	58 207 180	53 072 791	51 282 149	49 583 026

Zdroj: SŠIEŘ, [2007]- , SPŠStav, [2008]- , SŠ ZaP, [2009]- , SPŠStroj, [2009]- , SOŠ JS, [2009]- , OA, [2009]- , SUPŠsklářská, [2001]- , SZŠ, [2009]- , ISŠ – COP, [2009]- ; vlastní zpracování

Z tabulky je zřejmé, že neinvestiční náklady středních škol klesají, z důvodu klesajícího počtu žáků i pedagogů. V roce 2013 měla nejvyšší neinvestiční náklady SOŠ Josefa Sousedíka, SŠ informatiky, elektroniky a řemesel a Integrovaná střední škola. Pro lepší vypočítací schopnost převedeme neinvestiční náklady na jednoho žáka (viz tab. 4).

Tab. 4: Vývoj neinvestičních nákladů středních škol na 1 žáka

Střední škola	2009	2010	2011	2012	2013
SŠ informatiky, elektroniky a řemesel	64 047	67 072	67 542	70 149	76 581
SPŠ stavební	62 931	59 544	59 026	58 124	63 756
SŠ zemědělská a přírodovědná	75 059	79 246	84 787	94 738	102 692
SPŠ strojnická	64 972	65 535	67 111	80 944	89 863
SOŠ Josefa Sousedíka	62 251	64 354	68 836	69 143	76 194
Obchodní akademie VM	57 332	57 221	57 701	56 118	66 830
SUPŠ sklářská	150 776	162 397	154 674	166 102	144 855
Střední zdravotnická škola	92 528	98 939	93 574	90 798	87 921
ISŠ – COP	61 806	61 465	61 498	74 647	106 639

Zdroj: SŠIEŘ, [2007]- , SPŠStav, [2008]- , SŠ ZaP, [2009]- , SPŠStroj, [2009]- , SOŠ JS, [2009]- , OA, [2009]- , SUPŠsklářská, [2001]- , SZŠ, [2009]- , ISŠ – COP, [2009]- ; vlastní zpracování

S růstem počtu žáků se celkové náklady více rozředují a náklady na jednoho jsou tedy nižší. V roce 2013 měla nejvyšší náklady na jednoho žáka SUPŠ sklářská, přestože celkové neinvestiční náklady SUPŠ sklářské se řadí k nejnižším. Obdobně si stojí i SŠ zemědělská a přírodovědná, celkové neinvestiční náklady jsou druhé nejnižší, ale z důvodu malého

počtu žáků jsou náklady na jednoho žáka druhé nejvyšší. Integrovaná střední škola měla v roce 2013 třetí nejvyšší neinvestiční náklady celkem i na jednoho žáka.

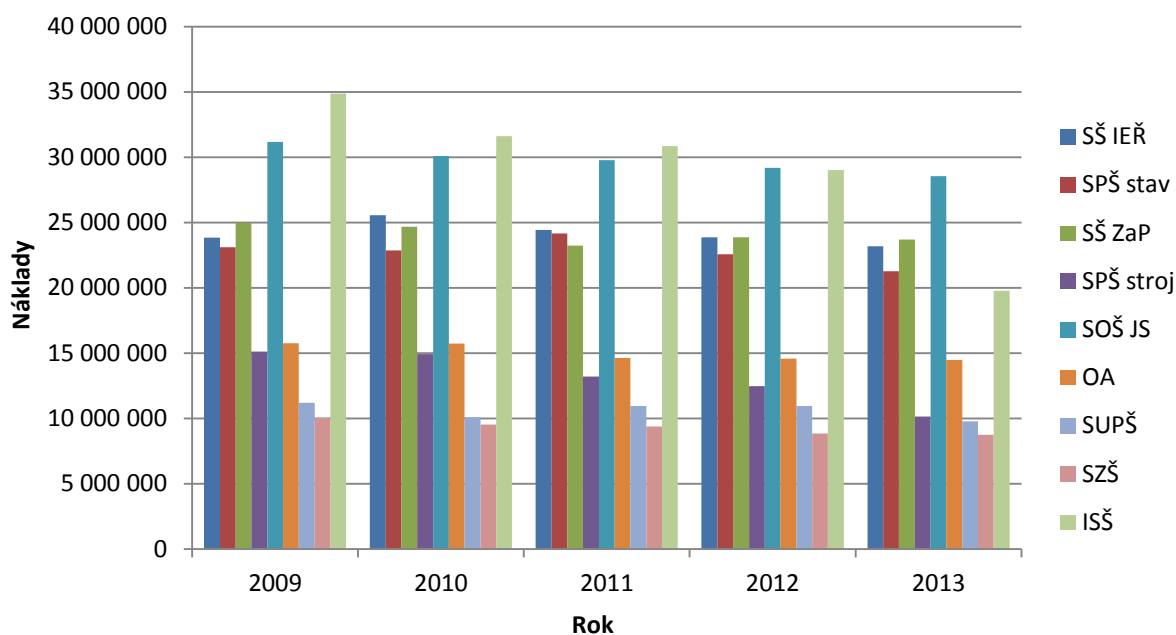
Největší část neinvestičních nákladů představují přímé náklady na platy pracovníků školy. Podstatná část přímých neinvestičních nákladů je tvořena platy pedagogických pracovníků, jejich vývoj zobrazuje tabulka 5.

Tab. 5: Vývoj ročních nákladů na platy pedagogických pracovníků

Střední škola	2009	2010	2011	2012	2013
SŠ informatiky, elektroniky a řemesel	23 851 321	25 554 182	24 434 919	23 859 493	23 184 354
SPŠ stavební	23 102 431	22 870 980	24 159 486	22 568 853	21 260 348
SŠ zemědělská a přírodovědná	24 981 054	24 675 112	23 237 187	23 871 585	22 692 818
SPŠ strojnická	15 109 638	14 916 948	13 219 258	12 467 922	10 155 019
SOŠ Josefa Sousedíka	31 170 387	30 079 504	29 776 992	29 195 094	28 545 308
Obchodní akademie VM	15 750 173	15 732 198	14 627 154	14 575 754	14 476 846
SUPŠ sklářská	11 203 162	10 096 899	10 965 012	10 954 003	9 777 525
Střední zdravotnická škola	10 047 937	9 535 481	9 391 692	8 839 240	8 740 857
ISŠ – COP	34 870 241	31 613 218	30 839 548	29 006 373	22 786 495

Zdroj: SŠIEŘ, [2007]- , SPŠStav, [2008]- , SŠ ZaP, [2009]- , SPŠStroj, [2009]- , SOŠ JS, [2009]- , OA, [2009]- , SUPŠsklářská, [2001]- , SZŠ, [2009]- , ISŠ – COP, [2009]- ; vlastní zpracování

Vývoj ročních nákladů na platy pedagogických pracovníků je zobrazen v obrázku 11. Pokles počtu pedagogů snižuje roční náklady na jejich platy.

Obr. 11: Vývoj ročních nákladů na platy pedagogů

(Zdroj: SŠIEŘ, [2007]- , SPŠStav, [2008]- , SŠ ZaP, [2009]- , SPŠStroj, [2009]- , SOŠ JS, [2009]- , OA, [2009]- , SUPŠsklářská, [2001]- , SZŠ, [2009]- , ISŠ – COP, [2009]- ; vlastní zpracování)

Pozn.: SŠ IEŘ = SŠ informatiky, elektroniky a řemesel; SŠ ZaP = SŠ zemědělská a přírodovědná; SOŠ JS = SOŠ Josefa Sousedíka

Náklady na platy pedagogů klesají. Hlavním důvodem je snižování počtu pedagogů v důsledku nižšího počtu žáků. Nejnižší náklady na platy má Střední zdravotnická škola, v průměru kolem 9,3 milionů ročně. Druhé nejnižší náklady má SUPŠ sklářská, pohybují se kolem 10,5 milionů korun ročně. Tyto školy se řadí mezi nejmenší, tomu odpovídají i nejnižší náklady. Naopak nejvyšší náklady má za posledních pět let Integrovaná střední škola a SOŠ Josefa Sousedíka.

4.2 Počet žáků na pedagogický úvazek

Počet žáků připadajících na jeden pedagogický úvazek ovlivňuje kvalitu a efektivitu výuky. Kapitola analyzuje počet žáků středních škol a jejich vývoj, vývoj počtu učitelů a porovnává počet žáků připadajících na jednoho učitele.

- **Počet žáků středních škol**

Počet žáků středních škol má klesající charakter (viz tab. 6), což koresponduje jak s vývojem počtu žáků ve Zlínském kraji, tak i s demografickým vývojem celé České republiky. Ve školním roce 2012/2013 navštěvovalo střední školy v okrese Vsetín více než 4 000 žáků, téměř 3 000 z nich studovalo maturitní obory (ČSÚ, 2014d).

Tab. 6: Vývoj počtu žáků od roku 2008 do roku 2013

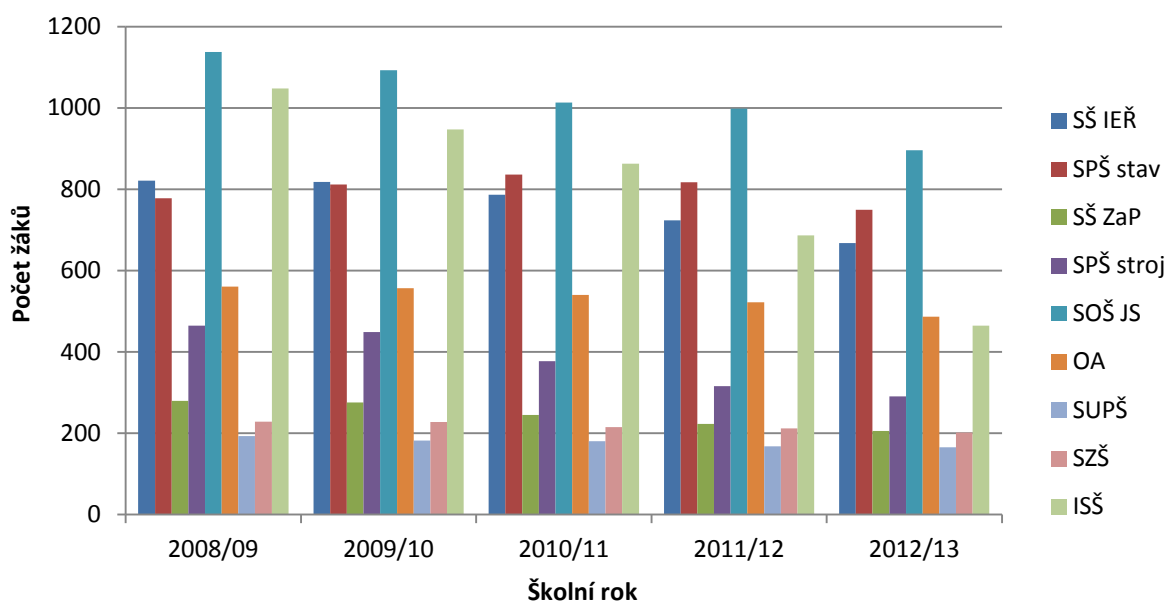
Střední škola	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	Pokles žáků 08/13
SŠ informatiky, elektroniky a řem.	821	818	787	724	668	153
SPŠ stavební	778	812	836	817	750	28
SŠ zemědělská a přírodovědná	280	276	245	223	206	74
SPŠ strojnická	465	449	377	316	291	174
SOŠ Josefa Sousedíka	1138	1093	1013	998	896	242
Obchodní akademie VM	561	557	540	522	487	74
SUPŠ sklářská	193	182	181	168	166	27
Střední zdravotnická škola	229	228	215	212	202	27
ISŠ – COP	1048	947	863	687	465	583

Zdroj: SŠIEŘ, [2007]- , SPŠStav, [2008]- , SŠ ZaP, [2009]- , SPŠStroj, [2009]- , SOŠ JS, [2009]- , OA, [2009]- , SUPŠsklářská, [2001]- , SZŠ, [2009]- , ISŠ – COP, [2009]- ; vlastní zpracování

Za posledních pět let se nejvíce snížil počet žáků Integrované střední školy, škola má o téměř 600 žáků méně. V roce 2008 se řadila ISŠ mezi školy s největším počtem žáků, v současnosti se pohybuje kolem průměru. Také SOŠ Josefa Sousedíka zaznamenala výraznější pokles, a to o 242 žáků. Ve srovnání s ostatními středními školami má však SOŠ stále největší počet žáků.

Přes sto žáků ztratila SŠ informatiky, elektroniky a řemesel a také SPŠ strojnická. V ostatních školách se počet žáků neměnil nijak výrazně. Pro větší přehlednost viz obrázek 12.

Obr. 12: Vývoj počtu žáků od roku 2008 do roku 2013

(Zdroj: SŠIEŘ, [2007]- , SPŠStav, [2008]- , SŠ ZaP, [2009]- , SPŠStroj, [2009]- , SOŠ JS, [2009]- , OA, [2009]- , SUPŠsklářská, [2001]- , SZŠ, [2009]- , ISŠ – COP, [2009]- ; vlastní zpracování)

Pozn.: SŠ IEŘ = SŠ informatiky, elektroniky a řemesel; SŠ ZaP = SŠ zemědělská a přírodovědná; SOŠ JS = SOŠ Josefa Sousedíka

Počet žáků ve vztahu k celkové kapacitě školy vyjadřuje naplněnost školy. Nedostatečně využitá kapacita škol mohou souviset s problémy celého vzdělávacího systému České republiky, s perspektivou a pověstí dané školy a také se strukturou nabízených oborů.

Tab. 7: Počet žáků středních škol a využití kapacity v roce 2012/2013

Střední škola	Počet žáků celkem	Celková kapacita školy	Využití kapacity školy (%)
SŠ informatiky, elektroniky a řemesel	668	960	69,6
SPŠ stavební	750	1 080	69,4
SŠ zemědělská a přírodovědná	206	300	68,7
SPŠ strojnická	291	600	48,5
SOŠ Josefa Sousedíka	896	1 250	71,7
Obchodní akademie VM	487	576	84,5

SUPŠ sklářská	166	300	55,3
Střední zdravotnická škola	202	270	74,8
ISS – COP	465	1 230	37,8
Celkem	4 131	6 566	x

Zdroj: SŠIEŘ, [2007]- , SPŠStav, [2008]- , SŠ ZaP, [2009]- , SPŠStroj, [2009]- , SOŠ JS, [2009]- , OA, [2009]- , SUPŠsklářská, [2001]- , SZŠ, [2009]- , ISS – COP, [2009]- ; vlastní zpracování

Nejvíce žáků studovalo minulý školní rok na SOŠ Josefa Sousedíka, asi polovina z nich zde studovala učňovské obory (SOŠ Josefa Sousedíka, [2009]-). Celkově nejmenší počet žáků navštěvovalo SUPŠ sklářskou. Sklářství je tradiční řemeslo, které je na útlumu, i přes jeho mírné oživení v posledních letech. Tradiční ručně zpracované sklo je pro spotřebitele finančně náročné, a proto bývá často různě nahrazováno robotickou výrobou. V důsledku toho je v regionu v tomto oboru k dispozici pouze omezený počet pracovních míst, není tedy vysoká poptávka po absolventech těchto oborů a zároveň jsou na absolventy kladeny vysoké talentové nároky.

Střední školy jsou naplněny v průměru z 64,5 %. Nejlepší využití celkové kapacity školy má Obchodní akademie ve Valašském Meziříčí, hodnota je téměř 85 %. Tak vysoký zájem o studium na této škole zajišťuje velmi dobrá pověst Obchodní akademie, škola produkuje kvalitní žáky, kteří jsou úspěšní při dalším studiu. Navíc poskytuje tři úrovně vzdělávání, kromě čtyř maturitních oborů nabízí možnost vyššího odborného studia i bakalářského studia (Obchodní akademie, [2009]-). Nad průměrem je také využití kapacity Střední zdravotnické školy ve Vsetíně.

Integrovaná střední škola sice patří s kapacitou 1 230 žáků mezi největší školy v regionu, nicméně je naplněna pouze z 37,8 %. Škola nabízí žákům zejména studium učebních oborů. Poptávka po učebních oborech však klesá, a proto škola nedokáže naplnit svou kapacitu tak, jak ji plnila v době, kdy žáci preferovali učební obory (ISS – COP, [2009]-).

Počet zájemců o studium na dané škole a počet přijatých zájemců za školní rok 2012/2013 je zobrazen v tabulce 8.

Tab. 8: Počet přihlášených a přijatých žáků za školní rok 2012/2013

Střední škola	přihlášení	přijetí	Přijetí žáci v %
SŠ informatiky, elektroniky a řemesel	328	203	61,89
SPŠ stavební	449	229	51,00

SŠ zemědělská a přírodovědná	77	44	57,14
SPŠ strojnická	141	89	63,12
SOŠ Josefa Sousedíka	383	208	54,31
Obchodní akademie VM	253	150	59,29
SUPŠ sklářská	47	46	97,87
Střední zdravotnická škola	49	29	59,18
ISS – COP	223	223	100,00

Zdroj: MŠMT, 2014c; vlastní zpracování

Největší zájem je o studium na SPŠ stavební, minulý školní rok se zde hlásilo téměř 450 studentů, přijatých bylo 51 % z nich. Asi 100 žáků se hlásilo na čtyřletý maturitní obor Stavebnictví. Na SOŠ Josefa Sousedíka se hlásilo 383 žáků, přijatých bylo 208. Více než 300 žáků se hlásilo také na SŠ informatiky, elektroniky a řemesel, škola přijala 203 žáků. O studium na Obchodní akademii mělo zájem zhruba 250 žáků, škola však přijala jen 150 z nich. ISS měla v minulém roce více než 200 uchazečů o studium a všechny přijala. Nejméně žáků se hlásí na SUPŠ sklářskou a Střední zdravotnickou školu.

- **Počet pedagogů**

V posledních letech klesá také počet učitelů a roste jejich průměrný věk. Mladých učitelů je stále méně z důvodu nízkého platového ohodnocení ve srovnání s pracovníky v jiných oborech, kteří mají rovněž vysokoškolské vzdělání.

Současný počet pedagogů středních škol v okrese Vsetín je nejnižší za posledních pět let (tabulka 9), hlavní příčinou je klesající počet žáků. Počet učitelů jako fyzických osob nemusí mít vždy nejlepší vypovídací schopnost, jelikož je běžné, že učitelé pracují na zkrácený úvazek, např. vyučují jen některé předměty. Proto se používá počet učitelů přepočtený podle úvazku, s tím budeme pracovat i dále.

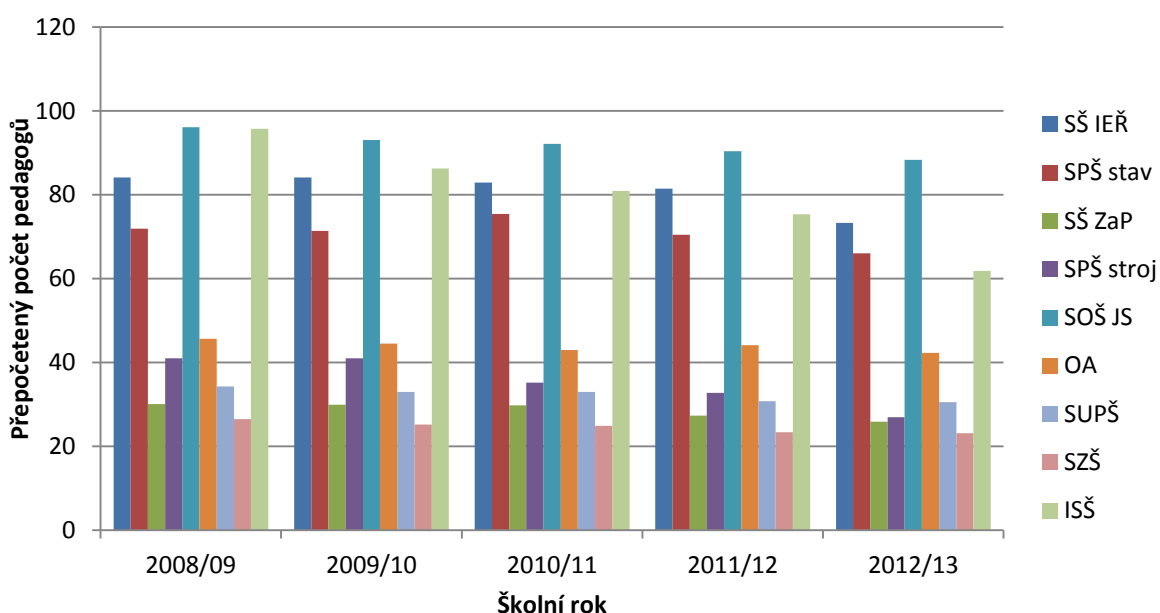
Tab. 9: Vývoj počtu pedagogů od roku 2008 do 2013

Střední škola	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
SŠ informatiky, elektroniky a řemesel	84,05	84,1	82,87	81,38	73,26
SPŠ stavební	71,85	71,32	75,37	70,41	66,01
SŠ zemědělská a přírodovědná	30,07	29,86	29,72	27,32	25,83
SPŠ strojnická	40,99	40,97	35,19	32,7	26,9
SOŠ Josefa Sousedíka	96,08	93,03	92,11	90,31	88,3

Obchodní akademie VM	45,61	44,43	42,92	44,1	42,29
SUPŠ sklářská	34,24	32,94	32,94	30,74	30,5
Střední zdravotnická škola	26,47	25,12	24,82	23,36	23,1
ISS – COP	95,71	86,23	80,86	75,3	61,8

Zdroj: SŠIEŘ, [2007]- , SPŠStav, [2008]- , SŠ ZaP, [2009]- , SPŠStroj, [2009]- , SOŠ JS, [2009]- , OA, [2009]- , SUPŠsklářská, [2001]- , SZŠ, [2009]- , ISS – COP, [2009]- ; vlastní zpracování

Nejvíce pedagogů v roce 2013 měla SOŠ Josefa Sousedíka, SŠ informatiky, elektroniky a řemesel a SPŠ stavební. Méně než 30 pedagogů měla SZŠ a SPŠ strojnická.

Obr. 13: Vývoj počtu pedagogů od roku 2008 do 2013

(Zdroj: SŠIEŘ, [2007]- , SPŠStav, [2008]- , SŠ ZaP, [2009]- , SPŠStroj, [2009]- , SOŠ JS, [2009]- , OA, [2009]- , SUPŠsklářská, [2001]- , SZŠ, [2009]- , ISS – COP, [2009]- ; vlastní zpracování)

Pozn.: SŠ IEŘ = SŠ informatiky, elektroniky a řemesel; SŠ ZaP = SŠ zemědělská a přírodovědná; SOŠ JS = SOŠ Josefa Sousedíka

Pokles počtu učitelů byl zaznamenán u všech středních škol, v průměru se učitelský sbor zúžil o 10 pedagogů. Nejvíce se zredukoval počet učitelů Integrované střední školy, a to o zhruba 34 pedagogů. Poměrně stabilní učitelský sbor má Obchodní akademie a Střední zdravotnická škola, počet učitelů poklesl od roku 2008 o 3 pedagogy.

Průměrný věk učitelů roste a s ním roste i délka jejich praxe, která je velmi žádaná. Školy však po učitelích požadují i určitý stupeň vzdělání. Požadované vzdělání však může někte-

rým učitelům chybět, např. vysokoškolské vzdělání často chybí starším pedagogům a učitelům praktické výuky (MŠMT, 2014d).

Tabulka 10 zobrazuje údaje o středoškolských učitelích v okrese Vsetín za školní rok 2012/2013.

Tab. 10: Průměrný věk, vzdělání a praxe učitelů středních škol v roce 2013

Střední škola	Průměrný věk	Požadovaný stupeň vzdělání (%)	Průměrná délka praxe (roky)
SŠ informatiky, elektroniky a řemesel	48,3	96,7	19,34
SPŠ stavební	46,2	96,9	23,49
SŠ zemědělská a přírodovědná	48,0	100,0	17,84
SPŠ strojnická	47,1	94,4	19,97
SOŠ Josefa Sousedíka	49,0	90,0	18,74
Obchodní akademie VM	44,7	100,0	21,28
SUPŠ sklářská	42,0	88,0	12,34
Střední zdravotnická škola	48,6	100,0	21,88
ISS – COP	48,0	99,9	18,88
Průměr	46,9	96,2	19,31

Zdroj: SŠIER, [2007]- , SPŠStav, [2008]- , SŠ ZaP, [2009]- , SPŠStroj, [2009]- , SOŠ JS, [2009]- , OA, [2009]- , SUPŠsklářská, [2001]- , SZŠ, [2009]- , ISS – COP, [2009]- ; vlastní zpracování

Nejlepší kvalifikaci mají učitelé Obchodní akademie, Střední zdravotnické školy a SŠ zemědělské a přírodovědné, kde plní požadavky školy na 100 %. V ostatních školách pedagogickým pracovníkům chybí požadované kvalifikační předpoklady, v průměru je nesplňuje 3,8 % pedagogů. Výrazněji pod průměrem je SUPŠ sklářská a SOŠ Josefa Sousedíka, nedostatečnou kvalifikaci mají zejména učitelé praktického vyučování a učitelé s praxí nad 10 let (SOŠ Josefa Sousedíka, [2009]- ; SUPŠ sklářská, [2001]-).

- **Počet žáků na jednoho učitele**

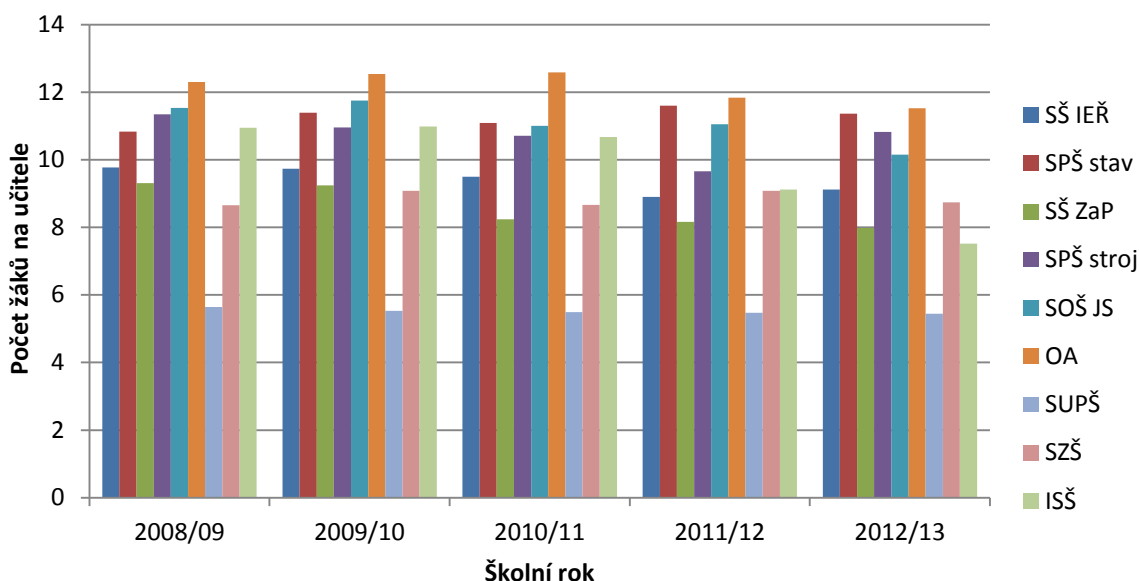
Jak již bylo zmíněno, počet učitelů se odvíjí mimo jiné od počtu žáků ve škole. Školy s největším počtem žáků potřebují větší počet pedagogů. Menší počet žáků na jednoho učitele zajistí kvalitnější, více individualizovanou výuku, což může být lákavé zejména pro rodiče dětí. Nicméně s menším počtem žáků ve třídě rostou průměrné náklady na zabezpečení výuky, protože podstatná část nákladů na vzdělávání tvoří platy učitelů. Jak se vyvíjel počet žáků připadajících na jednoho učitele, zobrazuje následující tabulka 11.

Tab. 11: Vývoj počtu žáků připadajících na jednoho učitele

Střední škola	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
SŠ informatiky, elektroniky a řemesel	9,77	9,73	9,5	8,9	9,12
SPŠ stavební	10,83	11,39	11,09	11,6	11,36
SŠ zemědělská a přírodovědná	9,31	9,24	8,24	8,16	7,98
SPŠ strojnická	11,34	10,96	10,71	9,66	10,82
SOŠ Josefa Sousedíka	11,53	11,75	11	11,05	10,15
Obchodní akademie VM	12,3	12,54	12,58	11,84	11,52
SUPŠ sklářská	5,64	5,53	5,49	5,47	5,44
Střední zdravotnická škola	8,65	9,08	8,66	9,08	8,74
ISŠ – COP	10,95	10,98	10,67	9,12	7,52

Zdroj: SŠIEŘ, [2007]- , SPŠStav, [2008]- , SŠ ZaP, [2009]- , SPŠStroj, [2009]- , SOŠ JS, [2009]- , OA, [2009]- , SUPŠsklářská, [2001]- , SZŠ, [2009]- , ISŠ – COP, [2009]- ; vlastní zpracování

Od roku 2008 do roku 2010 připadalo na jednoho učitele v průměru více než 10 žáků, od roku 2011 je to v průměru 9,5 žáka na jednoho učitele. Ve školním roce 2012/2013 na jednoho učitele připadalo v průměru asi 9 žáků.

Obr. 14: Vývoj počtu žáků připadajících na jednoho učitele

(Zdroj: SŠIEŘ, [2007]- , SPŠStav, [2008]- , SŠ ZaP, [2009]- , SPŠStroj, [2009]- , SOŠ JS, [2009]- , OA, [2009]- , SUPŠsklářská, [2001]- , SZŠ, [2009]- , ISŠ – COP, [2009]- ; vlastní zpracování)

Pozn.: SŠ IEŘ = SŠ informatiky, elektroniky a řemesel; SŠ ZaP = SŠ zemědělská a přírodovědná; SOŠ JS = SOŠ Josfa Sousedíka

Počet žáků připadajících na jednoho učitele má klesající charakter. Nejméně žáků připadá na učitele Střední uměleckoprůmyslové školy sklářské. Dále také Střední zdravotnické školy a SŠ zemědělské a přírodovědné. V posledních letech výrazně poklesl počet žáků na učitele i na Integrované střední škole. Nejvíce žáků připadajících na jednoho učitele má Obchodní akademie a SPŠ stavební.

4.3 Výsledky maturitních zkoušek

Státní maturita je část maturitní zkoušky, která je stejná pro všechny maturanty, a to umožňuje poměrně jednoduché srovnání maturantů z různých oborů i škol. Každý maturant musí absolvovat 3 části zkoušky z předmětu Český jazyk a literatura. Druhý povinný maturitní předmět volí mezi matematikou a cizím jazykem, který se skládá také ze tří částí.

Ve školním roce 2012/2013 maturovalo v okrese Vsetín 797 studentů veřejných středních škol. Zhruba 50 % z nich si jako druhý maturitní předmět zvolilo matematiku, 44 % se rozhodlo pro anglický jazyk a zbylých 6 % volilo jiný cizí jazyk, zejména němčinu (Cermat, 2010).

- **Český jazyk a literatura**

V Českém jazyce a literatuře dělal žákům největší problém písemný test, podmínky nesplnilo 31 maturantů. V didaktickém testu neuspělo 24 žáků. K ústní zkoušce se dostavilo celkem 795 žáků, tedy o dva méně než k předchozím písemným částem, z nichž neuspělo 16 maturantů (Cermat, 2010). Průměrný výsledek tří částí zkoušky z Českého jazyka a literatury pro jednotlivé školy z hlediska úspěšného absolvování je zobrazen v tabulce 12.

Tab. 12: Úspěšnost žáků v předmětu Český jazyk a literatura

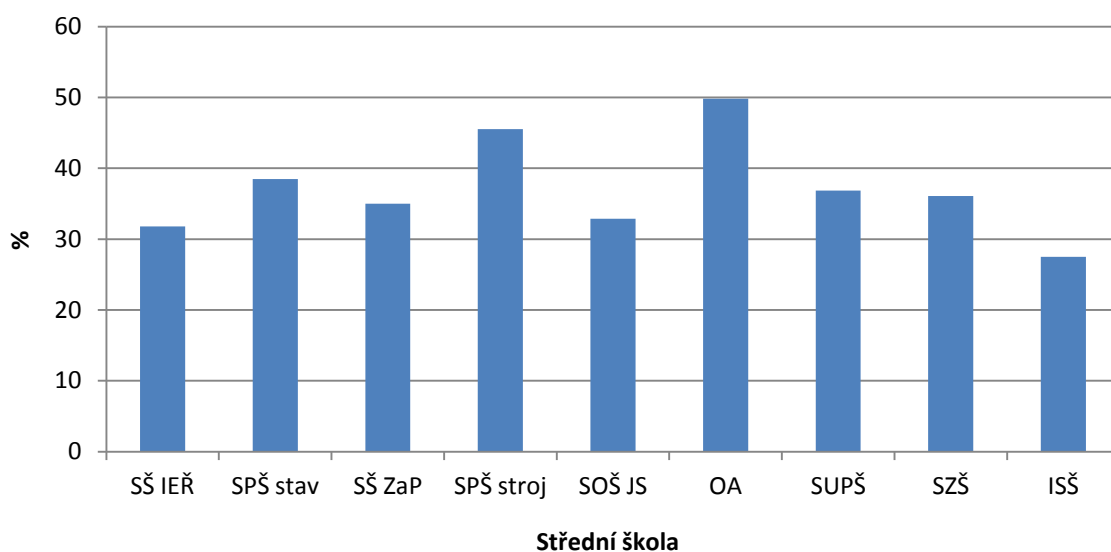
Střední škola	Zkoušku konalo	Uspělo	Úspěšnost
SŠ informatiky, elektroniky a řemesel	140	134	95,7 %
SPŠ stavební	111	110	99,1 %
SŠ zemědělská a přírodovědná	53	51	96,2 %
SPŠ strojnická	75	72	96,0 %
SOŠ Josefa Sousedíka	118	113	95,8 %
Obchodní akademie VM	133	133	100 %
SUPŠ sklářská	31	29	93,5
Střední zdravotnická škola	49	48	97,6 %
ISS – COP	87	83	95,4 %
Celkem	797	773	97 %

Zdroj: Cermat, 2010; vlastní zpracování

Obchodní akademie ve Valašském Meziříčí měla v Českém jazyce nejvyšší úspěšnost maturantů. Procentní úspěšnost byla nejnižší na SUPŠ sklářské, nicméně největší počet neúspěšných maturantů (6) byl na SŠ informatiky, elektroniky a řemesel.

Kromě počtu úspěšných maturantů je podstatné také vědět, jakých výsledků studenti dosáhli. Průměrné výsledky žáků se vyjadřují pomocí percentilu, jedná se o průměrné výsledky všech žáků, kteří zkoušku konali, tedy i těch neúspěšných. Percentilové umístění jednotlivých škol v předmětu Český jazyk a literatura znázorňuje obrázek 15.

Obr. 15: Průměr percentilového umístění jednotlivých škol v Českém jazyce (%)

(Zdroj: Cermat, 2010; vlastní zpracování)

Pozn: SŠ ZaP = SŠ zemědělská a přírodovědná, SOŠ JS = SOŠ Josefa Sousedíka, SŠ IEŘ = SŠ informatiky, elektroniky a řemesel

Žáci Obchodní akademie dosáhli nejlepších výsledků mezi žáky středních škol v okrese Vsetín. Na základě dat Cermatu (2010) je Obchodní akademie ve Valašském Meziříčí dokonce nad průměrem všech SOŠ ekonomických (43,47). Na pomyslném druhém místě je SPŠ strojnická, která s 45,5 % převyšuje průměr všech SOŠ technických. SPŠ stavební je na třetím místě, přestože úspěšnost maturantů byla 99 %, což je o 3 % více než na SPŠ strojnické. Žáci na průmyslové škole stavební zřejmě odmaturovali s horšími známkami. Přestože největší počet neúspěšných maturantů byl na SŠ informatiky, elektroniky a řemesel, jejich výsledky nejsou nejhorší. Žáci, kteří uspěli, měli poměrně dobrý průměr (SŠ informatiky, elektroniky a řemesel, [2007]-). Nejhůře hodnoceni byli žáci na Integrované střední škole ve Valašském Meziříčí, jejich průměrný percentil nedosáhl ani 30 %.

- **Matematika**

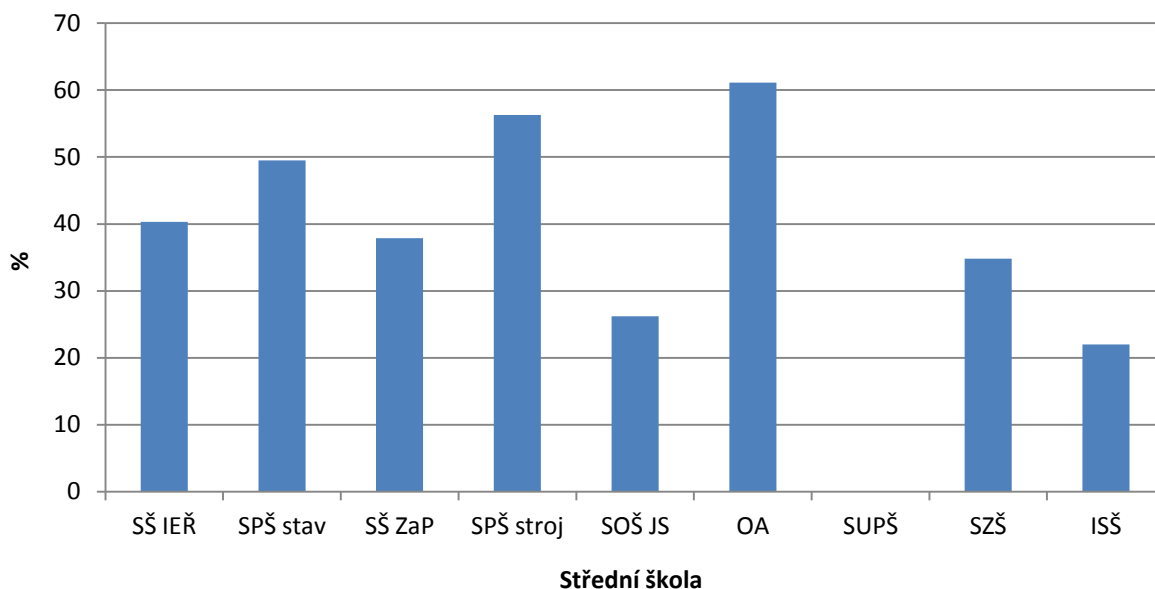
Největší problémy dělala žákům matematika, což odpovídá úrovni celé České republiky. Jako maturitní předmět si ji zvolilo téměř 400 žáků středních škol v okrese Vsetín. Zkoušku nesložilo téměř 30 % z nich (117 maturantů). Jak si stály jednotlivé školy z hlediska úspěšnosti žáků, zobrazuje tabulka 13 (Cermat, 2010).

Tab. 13: Úspěšnost žáků v předmětu Matematika

Střední škola	Kolik žáků si zvolilo	Zkoušku konalo	Uspělo	Úspěšnost
SŠ informatiky, elektroniky a řemesel	58,6 %	81	51	63,0 %
SPŠ stavební	67,8 %	75	63	84,0 %
SŠ zemědělská a přírodovědná	72,7 %	40	23	57,5 %
SPŠ strojnická	69,8 %	52	49	94,2 %
SOŠ Josefa Sousedíka	32,8 %	37	18	48,6 %
Obchodní akademie VM	42,6 %	59	55	93,2 %
SUPŠ sklářská	0 %	0	0	-
Střední zdravotnická škola	14,3 %	7	5	71,4 %
ISS – COP	60,0 %	47	17	36,2 %
Celkem	50 %	398	281	70,6 %

Zdroj: Cermat, 2010; vlastní zpracování

Matematiku jako maturitní předmět si volili především žáci technických škol, zejména Středních průmyslových škol, ISS – COP i Střední školy zemědělské a přírodovědné. Nejvíce úspěšných žáků bylo ze SPŠ strojnické a z Obchodní akademie. Nejvíce žáků propadlo na ISS. Na SUPŠ sklářské se z matematiky vůbec nematurovalo. Průměrné percentilové umístění škol je znázorněno v obrázku 16.

Obr. 16: Průměr percentilového umístění jednotlivých škol v matematice (%)

(Zdroj: Cermat, 2010; vlastní zpracování)

Pozn: SŠ ZaP = SŠ zemědělská a přírodovědná, SOŠ JS = SOŠ Josefa Sousedíka, SŠ IEŘ = SŠ informatiky, elektroniky a řemesel

Nejlepších výsledků dosáhli opět žáci Obchodní akademie a druhé místo si drží SPŠ strojnická. Zároveň obě střední školy jsou nad průměrem všech středních odborných škol ekonomických (46,7 %) a technických (53,6 %). I v matematice jsou žáci ISŠ nejslabší, nejvíc jejich žáků u maturit propadlo a i proto je jejich percentilové umístění nejhorší.

- **Anglický jazyk**

Skládat maturitní zkoušku z anglického jazyka se rozhodlo 350 žáků. Ústní zkouška dělala žákům největší problémy, neuspělo 28 maturantů, 25 bylo neúspěšných při písemném testu a didaktický test nezvládlo 20 maturantů (Cermat, 2010). Průměrnou úspěšnost žáků jednotlivých škol znázorňuje tabulka 14.

Tab. 14: Úspěšnost žáků v předmětu Anglický jazyk

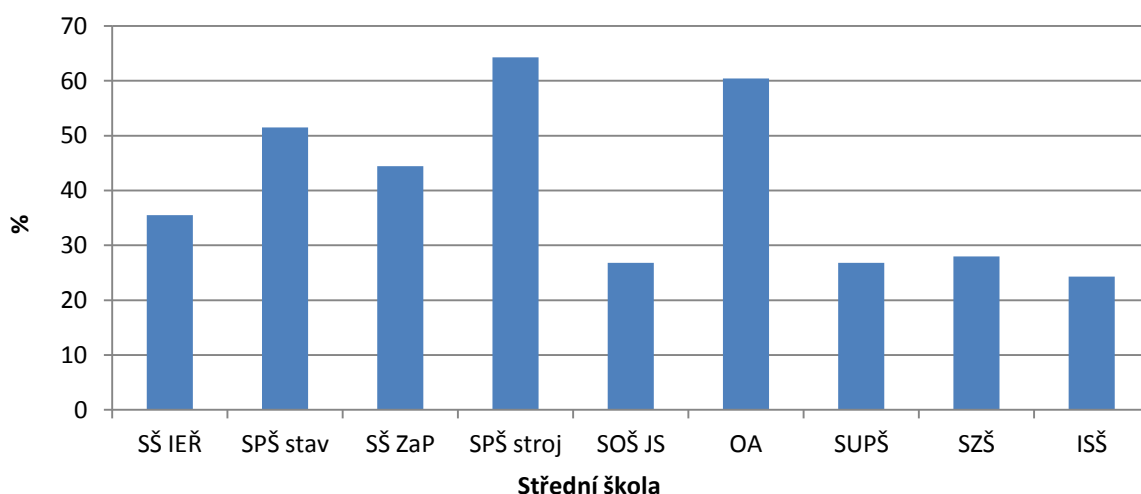
Střední škola	Kolik žáků si zvolilo	Zkoušku konalo	Uspělo	Úspěšnost
SŠ informatiky, elektroniky a řemesel	40 %	57	53	93,0 %
SPŠ stavební	30,6 %	35	35	100 %

SŠ zemědělská a přírodovědná	20 %	9	9	100 %
SPŠ strojnická	30,2 %	23	23	100 %
SOŠ Josefa Sousedíka	55 %	65	57	87,7 %
Obchodní akademie VM	57,4 %	74	74	100 %
SUPŠ sklářská	90,6 %	29	23	79,3 %
Střední zdravotnická škola	71,4 %	35	34	97,1 %
ISS – COP	24,1 %	23	18	78,3 %
Celkem	44 %	350	326	93,1 %

Zdroj: Cermat, 2010; vlastní zpracování

Anglický jazyk jako druhý povinný maturitní předmět preferovali zejména žáci SUPŠ sklářské a Střední zdravotnické školy ve Vsetíně. Matematiku a anglický jazyk si poměrně rovnoměrně rozdělili žáci SŠ informatiky, elektroniky a řemesel, SOŠ Josefa Sousedíka a Obchodní akademie. Nejmenší zájem o anglický jazyk měli žáci na SŠ zemědělské a přírodovědné. Stoprocentně úspěšní v angličtině byli žáci z více škol, opět se mezi ně řadí i Obchodní akademie a SPŠ Strojnická. Nejvíce maturantů propadlo na ISS - COP.

Dílčí části zkoušky z cizího jazyka mají odlišnou váhu, didaktický test, písemná práce a ústní zkouška jsou hodnoceny v poměru 2:1:1 (Nova Maturita, 2010a). Průměrné percentilové umístění škol znázorňuje obrázek 17.

Obr. 17: Průměr percentilového umístění jednotlivých škol v anglickém jazyce (%)

(Zdroj: Cermat, 2010; vlastní zpracování)

Pozn: SŠ ZaP = SŠ zemědělská a přírodovědná, SOŠ JS = SOŠ Josefa Sousedíka, SŠ IEŘ = SŠ informatiky, elektroniky a řemesel

Nejlepších výsledků v anglickém jazyce dosahovali žáci SPŠ strojnické a Obchodní akademie, obě školy překročili percentil 60 %. Nejmenší úspěšnost vykazují žáci ISŠ, jejich průměrné percentilové umístění je na úrovni 24 %, tzn., že téměř tři čtvrtiny žáků dosáhlo lepších výsledků a pouze jedna čtvrtina dopadla hůře.

- **Ostatní cizí jazyky**

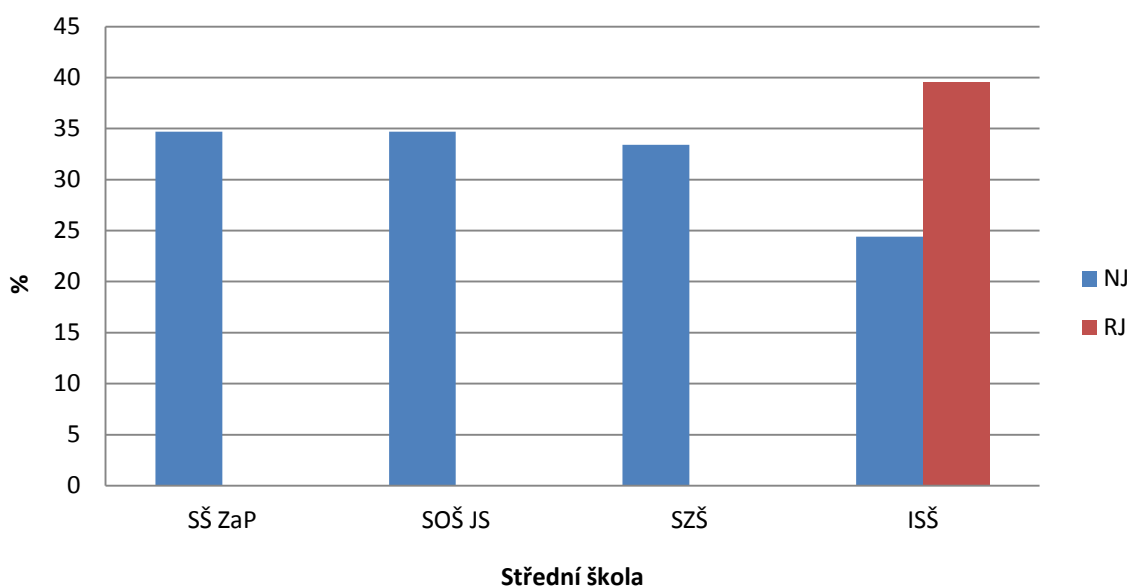
Maturovat z jiných cizích jazyků si zvolilo méně než 50 žáků ze čtyř středních škol. Na třech z nich maturovali žáci pouze z německého jazyka, a na jedné (ISŠ – COP) maturovali z německého (NJ) a ruského jazyka (RJ). Jejich úspěšnost je zobrazena v tabulce 15.

Tab. 15: Úspěšnost žáků v předmětu německý jazyk a ruský jazyk

Střední škola	Kolik žáků si zvolilo	Zkoušku konalo	Uspělo	Úspěšnost
SŠ zemědělská a přírodovědná	7,3 %	4	4	100 %
SOŠ Josefa Sousedíka	12,2 %	16	14	87,5 %
Střední zdravotnická škola	14,3 %	7	6	85,7 %
ISŠ – COP (NJ)	5,6 %	6	4	66,7 %
ISŠ – COP (RJ)	10,2 %	11	11	100 %

zdroj: Cermat, 2010; vlastní zpracování

Německý (ruský) jazyk si jako maturitní předmět volí výrazně menší počet žáků, než jazyk anglický nebo matematiku. V německém jazyce měla nejhorší úspěšnost ISŠ, nicméně zde se maturovalo i z ruského jazyka, který zvládlo všech 11 maturantů. Percentilové umístění znázorňuje obrázek 18.

Obr. 18: Průměr percentilového umístění jednotlivých škol v cizích jazycích (%)

(Zdroj: Cermat, 2010; vlastní zpracování)

Pozn: SŠ ZaP = SŠ zemědělská a přírodovědná, SOŠ JS = SOŠ Josefa Sousedíka

Výsledky žáků v německém jazyce nejsou příliš příznivé, což koresponduje s celorepublikovým průměrem. Nejlepší percentilové umístění je necelých 35 %. Výrazně horší výsledky měli žáci ISS, jejich percentilové umístění se pohybuje kolem 24 %. Na ISS jako jediné střední škole v okrese Vsetín maturovali žáci také z ruského jazyka, v tomto jazyce byli úspěšnější, jejich percentilové umístění bylo okolo 40 %, nicméně z ruského jazyka maturovalo ve Zlínském kraji pouze 1,4 % žáků a většina z nich jsou žáci nástavbového studia středních odborných učilišť (Cermat, 2010).

4.4 Nezaměstnanost absolventů středních škol v okrese Vsetín

Nejvíce ekonomicky aktivních obyvatel okresu je zaměstnáno v průmyslu (35,8 %), zejména v oblasti strojírenství a elektrotechniky. K 31. 12. 2012 byl počet volných pracovních míst 320, uchazečů o zaměstnání bylo 9 122. Ke konci roku 2012 byla míra registrované nezaměstnanosti v okrese 11,95 %, na jedno volné pracovní místo připadalo 28,5 uchazečů (Český statistický úřad, 2014b).

Nezaměstnanost absolventů se sleduje buď k 30. 4., nebo k 30. 9. daného roku. Záříjová míra nezaměstnanosti bývá vyšší z důvodu velkého počtu nových absolventů, kteří se evidují na úřadu práce. Během půl roku ale část z nich dokáže trh absorbovat, a proto je dubnová míra nižší a má také lepší vypovídací schopnost. Míra nezaměstnanosti absolventů středních škol ve vztahu k počtu absolventů je zobrazena v tabulce 16.

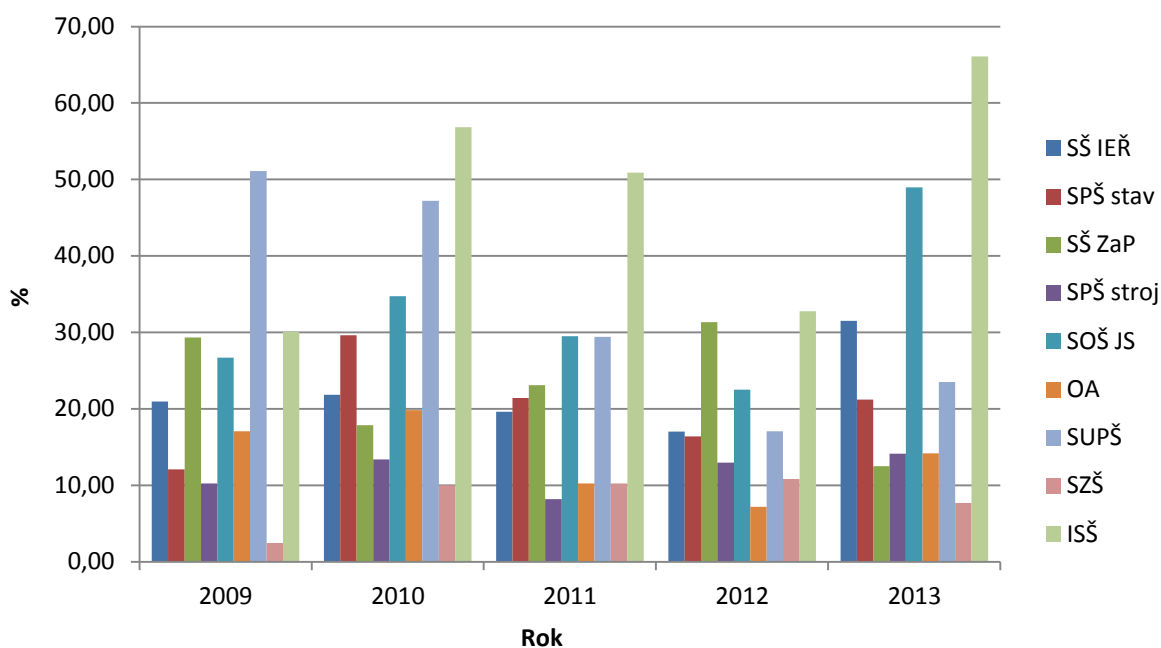
Tab. 16: Vývoj míry nezaměstnanosti absolventů středních škol k 30. 4. (%)

Střední škola	2009	2010	2011	2012	2013
SŠ informatiky, elektroniky a řemesel	20,94	21,83	19,63	17,04	31,50
SPŠ stavební	12,06	29,63	21,40	16,38	21,19
SŠ zemědělská a přírodovědná	29,31	17,86	23,08	31,34	12,50
SPŠ strojnická	10,26	13,39	8,18	12,96	14,12
SOŠ Josefa Sousedíka	26,69	34,75	29,48	22,49	48,96
Obchodní akademie VM	17,05	19,84	10,26	7,19	14,17
SUPŠ sklářská	51,11	47,22	29,41	17,07	23,53
Střední zdravotnická škola	2,44	10,00	10,26	10,81	7,69
ISS – COP	30,08	56,82	50,90	32,76	66,09

Zdroj: Integrovaný portál MPSV, 2012; vlastní zpracování

Nejméně absolventů evidovaných na úřadě práce je ze Střední zdravotnické školy. Příčinou nízké nezaměstnanosti je především to, že drtivá většina absolventů pokračuje v dalším studiu buď na Vyšší odborné škole, což je pro oblast zdravotnictví velmi časté, nebo na Vysoké škole a také to, že po pracovních v oblasti zdravotnictví je v České republice poptávka.

Výrazný nárůst míry nezaměstnanosti je evidován u absolventů ISS, za poslední rok míra nezaměstnanosti vzrostla více než dvojnásobně. V roce 2013 bylo nezaměstnaných přes 60 % absolventů. V evidenci úřadu práce je také téměř polovina absolventů SOŠ Josefa Sousedíka. Pro tyto školy je typické, že studenti již nepokračují v dalším studiu, a proto jsou nuceni evidovat se na úřadě práce, v případě že nenajdou uplatnění. Největší počet nezaměstnaných je evidován u oborů Podnikání a Kuchař – číšník (Integrovaný portál MPSV 2012).

Obr. 19: Vývoj míry nezaměstnanosti absolventů středních škol k 30.4.

(Zdroj: Integrovaný portál MPSV, 2012; vlastní zpracování)

Pozn.: SŠ IEŘ ; SŠ informatiky, elektroniky a řemesel; SŠ ZaP = SŠ zemědělská a přírodovědná; SOŠ JS = Střední odborná škola Josefa Sousedíka;

Míra nezaměstnanosti absolventů se vyvíjí různými směry. Nicméně v roce 2013 došlo téměř u všech škol k růstu míry nezaměstnanosti absolventů.

Největší část nezaměstnaných absolventů je evidována na Úřadě práce ve Vsetíně, menší část je evidována v Přerově, v Novém Jičíně a ve Zlíně. Objevují se i absolventi evidováni v Brně, v Opavě, v Uherském Hradišti či v Mostě (Integrovaný portál MPSV 2012).

5 SYNTÉZA UKAZATELŮ EFEKTIVITY STŘEDNÍCH ŠKOL

Kapitolu lze rozdělit na dvě části, první obsahuje souhrn informací o ukazatelích efektivity a druhá část se zaměřuje na vzájemné porovnávání středních škol.

5.1 Souhrn informací o ukazatelích efektivity

V první části syntézy jsou shrnuty informace o jednotlivých ukazatelích efektivity středních škol za posledních několik let.

- **Náklady**

Nejvyšší neinvestiční náklady na provoz školy mají největší školská zařízení. Jsou jimi SOŠ Josefa Sousedíka, Integrovaná střední škola a SŠ informatiky, elektroniky a řemesel. Po přepočtení nákladů na jednoho žáka se pořadí výrazně změnilo. Nejvyšší náklady připadající na jednoho žáka má SUPŠ sklářská, Střední zdravotnická škola a SŠ zemědělská a přírodovědná, přestože jejich celkové neinvestiční náklady se řadí mezi nejnižší. Důvodem je velmi nízký počet žáků. Nejvyšší náklady na platy pedagogických pracovníků má Integrovaná střední škola, SOŠ Josefa Sousedíka a SŠ informatiky, elektroniky a řemesel, které mají také nejvyšší počet pedagogů. Nejnižší náklady na platy vynakládá Střední zdravotnická škola, SUPŠ sklářská a také SPŠ strojnická. Pořadí jednotlivých škol je zobrazeno v tabulce 17.

Tab. 17: Pořadí škol podle výše jednotlivých skupin nákladů za rok 2013

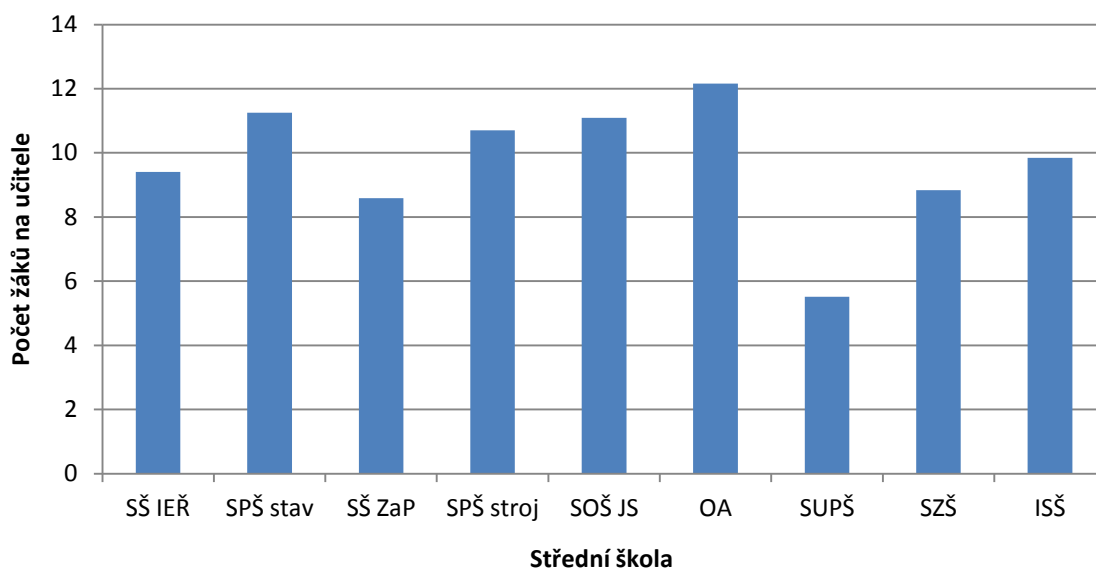
Střední škola	Pořadí		
	Neinvestiční náklady	Náklady na 1 žáka	Náklady na platy pedagogů
SŠ informatiky, elektroniky a řemesel	3	6	3
SPŠ stavební	4	8	5
SŠ zemědělská a přírodovědná	8	3	4
SPŠ strojnická	7	4	7
SOŠ Josefa Sousedíka	1	7	2

Obchodní akademie VM	5	9	6
SUPŠ sklářská	6	1	8
Střední zdravotnická škola	9	2	9
ISŠ – COP	2	5	1
Vysvětlivky: 1 = nejvyšší náklady			

Zdroj: SŠIEŘ, [2007]- , SPŠStav, [2008]- , SŠ ZaP, [2009]- , SPŠStroj, [2009]- , SOŠ JS, [2009]- , OA, [2009]- , SUPŠsklářská, [2001]- , SZŠ, [2009]- , ISŠ – COP, [2009]- ; vlastní zpracování

- **Počet žáků na učitele**

Průměrný počet žáků na jednoho učitele zobrazuje obrázek 20. Nejméně žáků připadá na učitele SUPŠ sklářské, to vysvětluje nejvyšší náklady na jednoho žáka, přestože náklady na platy učitelů SUPŠ jsou jedny z nejnižších. Ziskat větší počet žáků je pro sklářskou školu velmi obtížné z důvodu nízkého uplatnění absolventů. Nízký počet žáků na učitele má také SŠ zemědělská a přírodovědná a Střední zdravotnická škola. Integrovaná střední škola se pohybuje okolo průměru, ale to jen díky pozitivním výsledkům z minulých let. V posledním školním roce se počet žáků na učitele Integrované střední školy řadil mezi nejnižší, což koresponduje s pouze 40% využitím kapacity školy. Největší počet žáků na učitele má Obchodní akademie, SOŠ Josefa Sousedíka a SPŠ stavební.

Obr. 20: Průměrný počet žáků na jednoho učitele

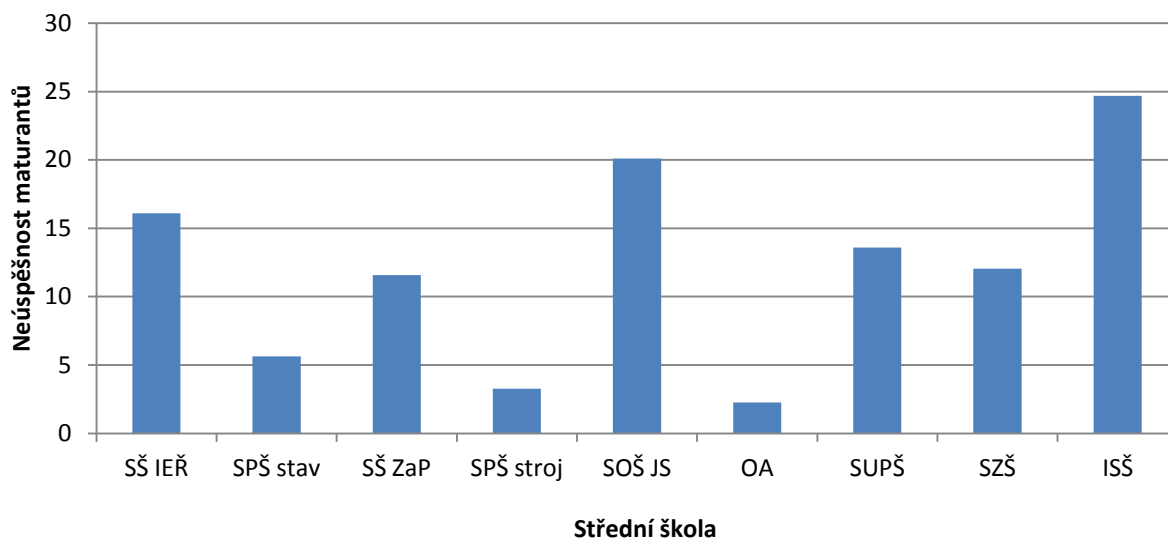
(Zdroj: SŠIEŘ, [2007]- , SPŠStav, [2008]- , SŠ ZaP, [2009]- , SPŠStroj, [2009]- , SOŠ JS, [2009]- , OA, [2009]- , SUPŠsklářská, [2001]- , SZŠ, [2009]- , ISŠ – COP, [2009]- ; vlastní zpracování)

Pozn.: SŠ IEŘ = SŠ informatiky, elektroniky a řemesel; SŠ ZaP = SŠ zemědělská a přírodovědná; SOŠ JS = SOŠ Josefa Sousedíka

- **Maturitní zkoušky**

Neúspěšnost maturantů středních škol ve školním roce 2012/2013 zobrazuje obrázek 21. Jejich percentilové umístění je znázorněno v obrázku 22. Nejvíce maturantů, téměř 25 %, propadlo na ISŠ, jejich percentilové umístění se pohybuje okolo 27 %, výsledek je výrazně ovlivněn velmi špatnými výsledky v matematice. Žáci ISŠ měli nejhorší výsledky ve všech předmětech. Přes 20 % maturantů propadlo také na SOŠ Josefa Sousedíka, žáci dosáhli percentilového umístění 30,14 %. Ne příliš vysoké percentilové umístění měla také SUPŠ sklářská a Střední zdravotnická škola, neúspěšných bylo asi 13 % maturantů.

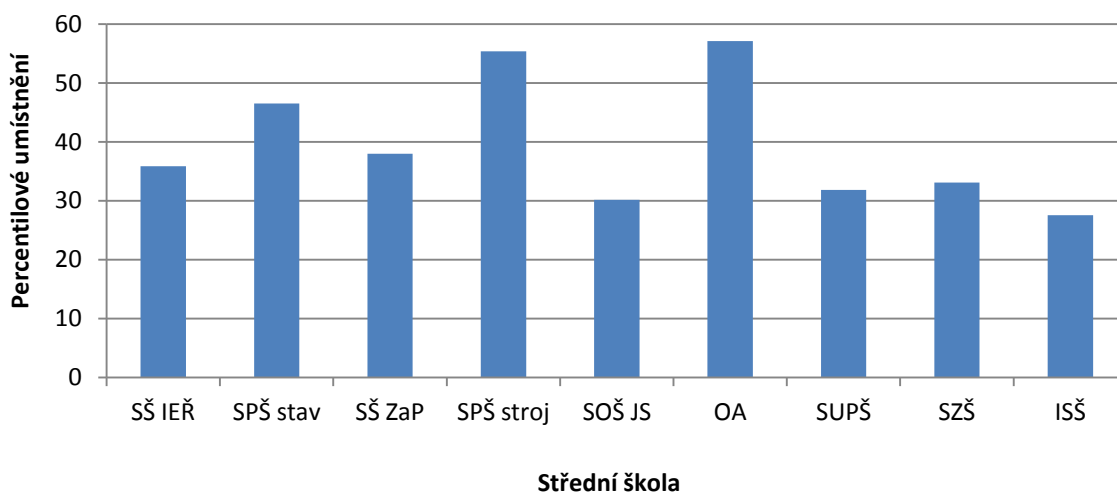
Nejllepších výsledků dosáhli žáci Obchodní akademie a SPŠ strojnické, percentilové umístění přesahovalo 55 %, u maturit propadlo nejméně žáků.

Obr. 21: Neúspěšnost maturantů středních škol ve školním roce 2012/2013

(Zdroj: Cermat, 2010; vlastní zpracování)

Pozn.: SŠ IEŘ = SŠ informatiky, elektroniky a řemesel; SŠ ZaP = SŠ zemědělská a přírodovědná; SOŠ JS = SOŠ Josefa Sousedíka

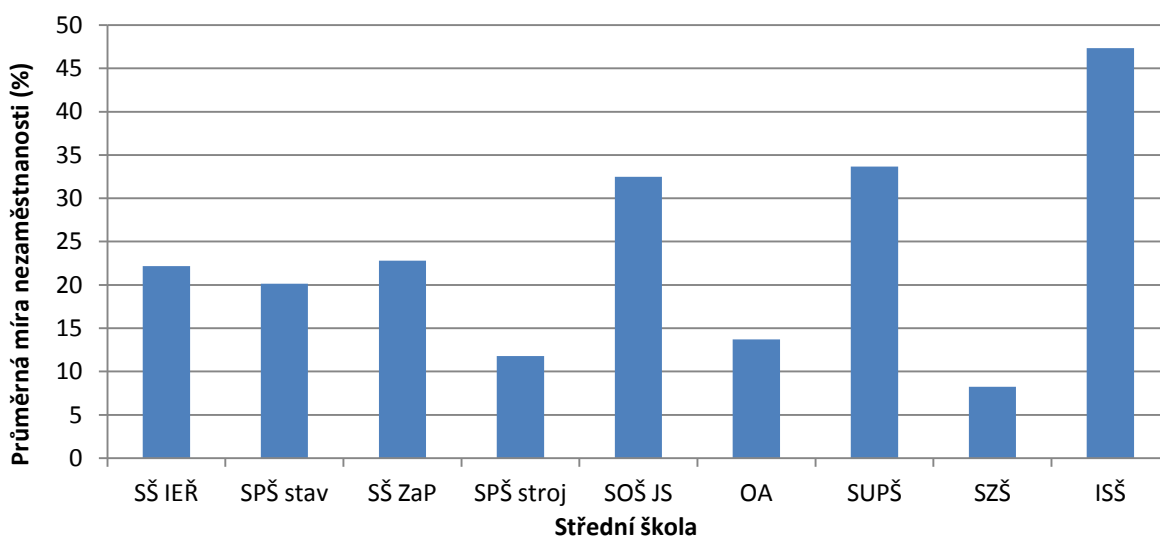
Obr. 22: Percentilové umístění maturantů středních škol ve školním roce 2012/2013

(Zdroj: Cermat, 2010; vlastní zpracování)

Pozn.: SŠ IEŘ = SŠ informatiky, elektroniky a řemesel; SŠ ZaP = SŠ zemědělská a přírodovědná; SOŠ JS = SOŠ Josefa Sousedíka

- **Nezaměstnanost absolventů**

V průměru nejvyšší míru nezaměstnanosti absolventů má Integrovaná střední škola, téměř polovina absolventů je v evidenci úřadu práce. Vysokou míru nezaměstnanosti absolventů má také SUPŠ sklářská a SOŠ Josefa Sousedíka. Kolem 20 % nezaměstnaných absolventů má SŠ informatiky, elektroniky a řemesel, SPŠ stavební a SŠ zemědělská a přírodovědná. Nezaměstnanost absolventů SPŠ strojnické a Obchodní akademie se pohybuje kolem 10 %. Nejnižší míra je u absolventů Střední zdravotnické školy. Průměrnou míru nezaměstnanosti absolventů středních škol znázorňuje obrázek 23.

Obr. 23: Průměrná míra nezaměstnanosti absolventů středních škol

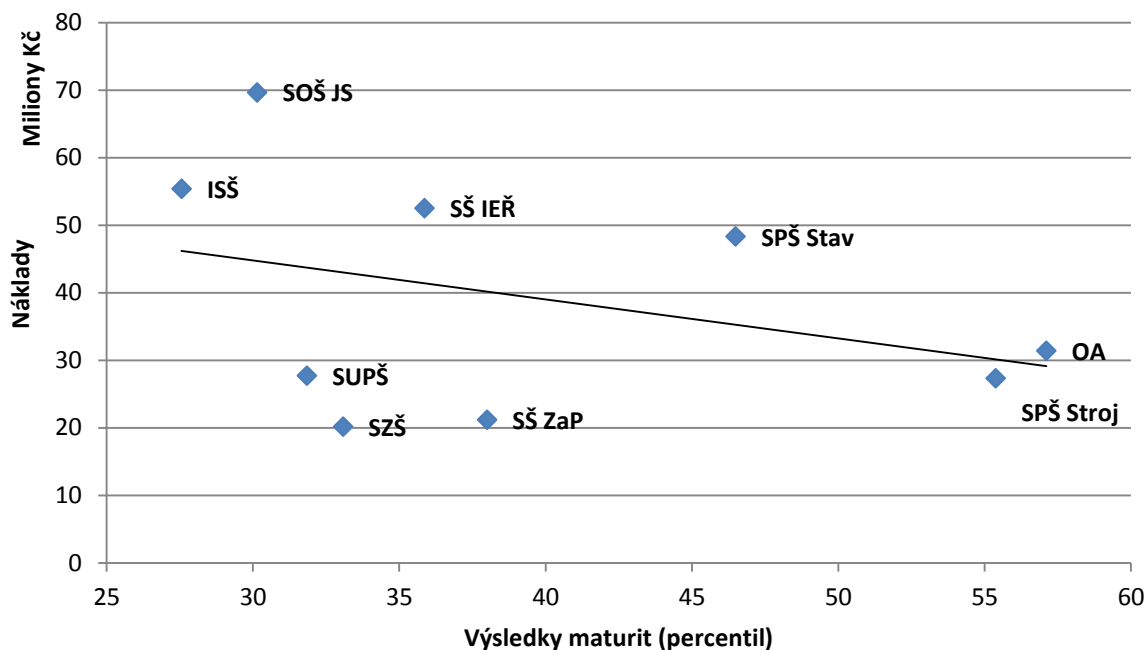
(Zdroj: SŠIEŘ, [2007]- , SPŠStav, [2008]- , SŠ ZaP, [2009]- , SPŠStroj, [2009]- , SOŠ JS, [2009]- , OA, [2009]- , SUPŠsklářská, [2001]- , SZŠ, [2009]- , ISS – COP, [2009]- ; vlastní zpracování)

Pozn.: SŠ IEŘ = SŠ informatiky, elektroniky a řemesel; SŠ ZaP = SŠ zemědělská a přírodovědná; SOŠ JS = SOŠ Josefa Sousedíka

5.2 Vzájemná komparace středních škol

Další část se zaměřuje na vzájemnou komparaci jednotlivých škol s cílem určit efektivní a neefektivní střední školy. Komparace je provedena z hlediska závislosti vybraných vstupů a výstupů.

Zda výsledky, kterých žáci dosahují, závisí na vynaložených nákladech, zjistíme z obrázku 24.

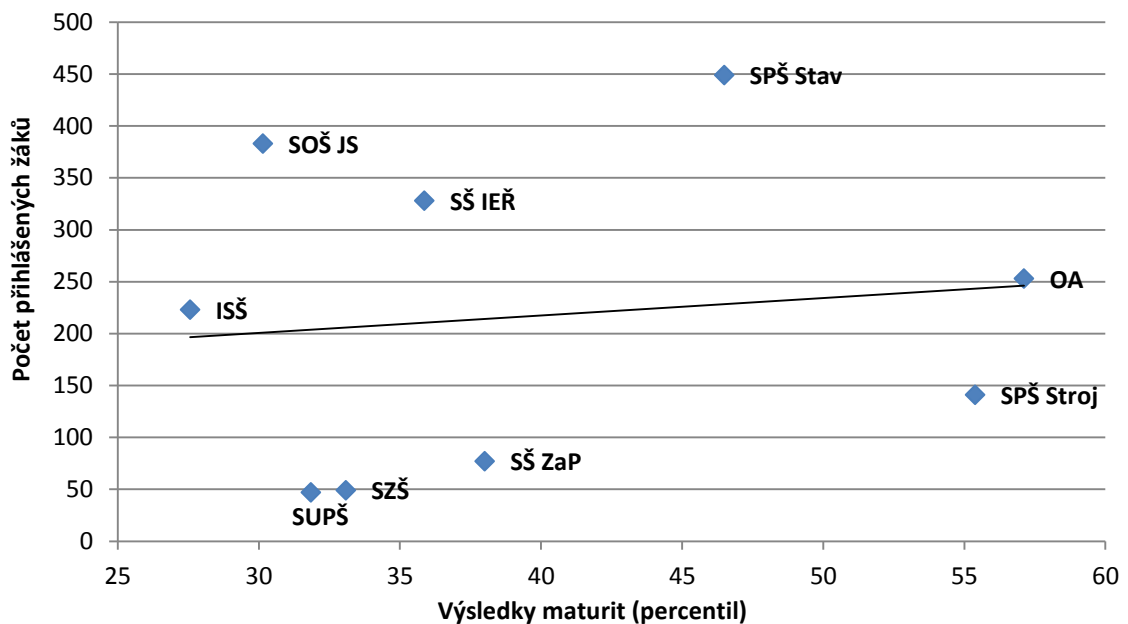

Obr. 24: Závislost výsledků maturitních zkoušek na vynaložených nákladech
(Zdroj: SŠIEŘ, [2007]-, SPŠStav, [2008]-, SŠ ZaP, [2009]-, SPŠStroj, [2009]-, SOŠ JS, [2009]-, OA, [2009]-, SUPŠsklářská, [2001]-, SZŠ, [2009]-, ISŠ – COP, [2009]-; vlastní zpracování)

Pozn.: SŠ IEŘ = SŠ informatiky, elektroniky a řemesel; SŠ ZaP = SŠ zemědělská a přírodovědná; SOŠ JS = SOŠ Josefa Sousedíka

Korelační koeficient $-0,36$ nám naznačuje, že mezi náklady a maturitními výsledky je určitá závislost, s nižšími náklady roste dosažený percentil. Nejlepší výsledky má Obchodní akademie a SPŠ strojnická, dosahují nejvyššího percentilu při relativně nízkých nákladech. Ostatní školy by měly porovnávat a hodnotit procesy a metody vzdělávání s těmi nejlepšími za účelem zlepšení se. Zlepšit by se měla zejména SOŠ Josefa Sousedíka a Integrovaná střední škola, jejichž náklady jsou vysoké a nízké percentilové umístění.

Výsledky maturitních zkoušek mohou záviset také na zájmu žáků o studium na dané škole. Z korelačního koeficientu $0,123$ lze vyvodit, že existuje malá závislost mezi zájmem a výsledky. S větším zájmem o studium na dané škole lehce roste také percentilové umístění žáků, dosahují tedy lepších výsledků.

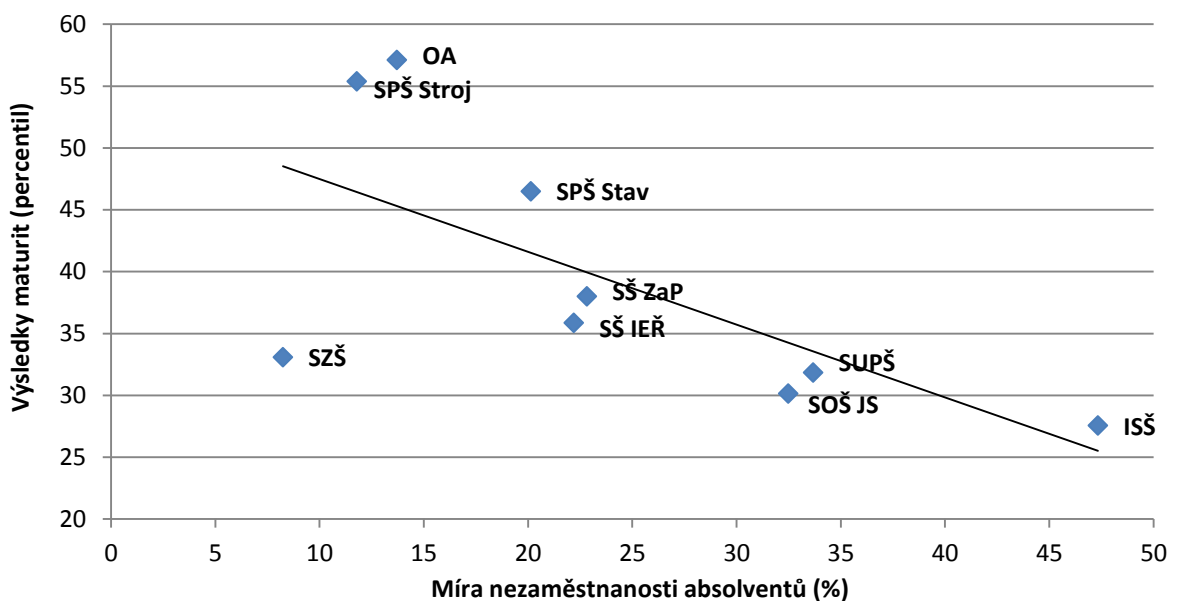

Obr. 25: Závislost výsledků maturitních zkoušek na zájmu žáků o danou školu (Zdroj: SŠIEŘ, [2007]-, SPŠStav, [2008]-, SŠ ZaP, [2009]-, SPŠStroj, [2009]-, SOŠ JS, [2009]-, OA, [2009]-, SUPŠsklářská, [2001]-, SZŠ, [2009]-, ISŠ – COP, [2009]- ; vlastní zpracování)

Pozn.: SŠ IEŘ = SŠ informatiky, elektroniky a řemesel; SŠ ZaP = SŠ zemědělská a přírodovědná; SOŠ JS = SOŠ Josefa Sousedíka

Závislost mezi zájmem o studium na dané škole a výsledky žáků není příliš veliká. Z obrázku je zřejmé, že nejlepších výsledků dosahují žáci Obchodní akademie a SPŠ strojnické, přestože nemají nejvyšší počet zájemců. Nejvíce žáků se hlásí na SPŠ stavební, nicméně percentilové umístění žáků se pohybuje kolem 46 %. Školy s nejnižšími výsledky lze rozdělit do dvou skupin. Školy, o které je velký zájem a ty, o které není.

Školy s nižšími náklady a vyšším zájmem mají lepší maturitní výsledky, lepší maturitní výsledky dále ovlivňují nezaměstnanost absolventů. Závislost mezi dosaženým percentilem a nezaměstnaností absolventů je vyjádřena korelačním koeficientem -0,68, závislost je tedy poměrně vysoká.

Obr. 26: Závislost míry nezaměstnanosti absolventů na maturitních výsledcích (Zdroj: SŠIEŘ, [2007]- , SPŠStav, [2008]- , SŠ ZaP, [2009]- , SPŠStroj, [2009]- , SOŠ JS, [2009]- , OA, [2009]- , SUPŠsklářská, [2001]- , SZŠ, [2009]- , ISŠ – COP, [2009]- ; vlastní zpracování)

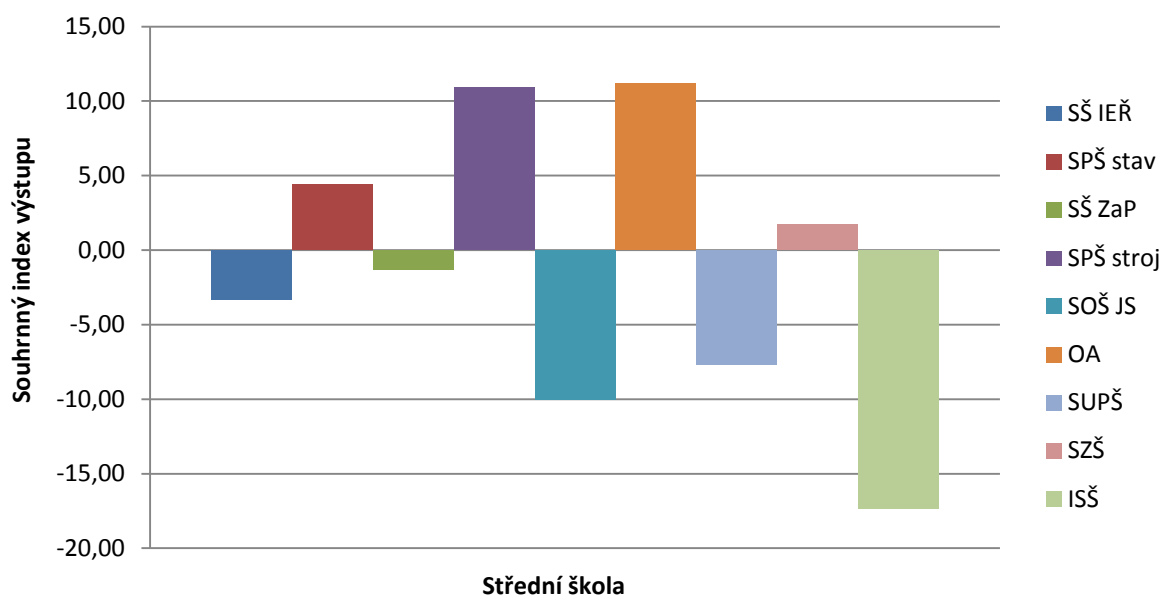
Pozn.: SŠ IEŘ = SŠ informatiky, elektroniky a řemesel; SŠ ZaP = SŠ zemědělská a přírodovědná; SOŠ JS = SOŠ Josefa Sousedíka

Nejnižší míru nezaměstnanosti mají absolventi Obchodní akademie a SPŠ strojnické, zároveň mají velmi dobré výsledky. Navíc mají také relativně nízké náklady. Tyto školy by měly být vzorem pro ostatní, které by od nich měly čerpat zkušenosti a rady. Nejhůře je na tom Integrovaná střední škola. Nízké výsledky jsou spojeny s vysokou nezaměstnaností a poměrně vysokými náklady.

5.3 Souhrnný index hodnocení výstupu středních škol

Poslední část syntézy se věnuje souhrnnému indexu hodnocení výstupů, na základě kterého zjistíme celkový výstup jednotlivých středních škol. Na straně výstupu byl sledován dosažený percentil žáků u maturitních zkoušek, počet žáků, kteří u zkoušek neuspěli a míra nezaměstnanosti absolventů středních škol. Tyto tři ukazatele se použitím příslušného vzorce převedou na jeden společný ukazatel pro každou ze škol. Výsledky jsou znázorněny v obrázku 27.

Obr. 27: Souhrnný index hodnocení středních škol

(Zdroj: SŠIEŘ, [2007]- , SPŠStav, [2008]- , SŠ ZaP, [2009]- , SPŠStroj, [2009]- , SOŠ JS, [2009]- , OA, [2009]- , SUPŠsklářská, [2001]- , SZŠ, [2009]- , ISŠ – COP, [2009]- ; vlastní zpracování)

Pozn.: SŠ IEŘ = SŠ informatiky, elektroniky a řemesel; SŠ ZaP = SŠ zemědělská a přírodovědná; SOŠ JS = SOŠ Josefa Sousedíka

Z grafu vyplývá, že nejlepších výsledků dosahuje Obchodní akademie a Střední průmyslová škola strojnická. Poměrně dobře si vede i SPŠ stavební a v kladných hodnotách se pohybuje také Střední zdravotnická škola.

Pět středních škol se dostalo do záporných hodnot. Nejhorších výsledků dosáhla Integrovaná střední škola, důvodem jsou špatné výsledky žáků a vysoká nezaměstnanost absolventů. Následuje SOŠ Josefa Sousedíka a SUPŠ sklářská, dále potom SŠ informatiky, elektroniky a řemesel a SŠ zemědělská a přírodovědná. Výsledky těchto škol jsou nepříznivé, a proto bude navržen projekt pro jejich zlepšení.

6 NÁVRH OPATŘENÍ PRO ZVÝŠENÍ EFEKTIVITY STŘEDNÍCH ŠKOL

Provedená syntéza poukázala na školy, jejichž činnost není příliš efektivní. Hodnoceny byly vstupy spojené se vzdělávacím procesem a výstupy, kterých bylo dosaženo. Integrovaná střední škola ve Valašském Meziříčí má nízký počet žáků, kapacitu školy využívá méně než z poloviny, výsledky žáků u maturitních zkoušek byly nejhorší ve všech předmětech a téměř polovina absolventů je v evidenci úřadu práce. Navíc výuka je zabezpečována při poměrně vysokých nákladech. Největší problém má tedy ISS, nicméně jsou zde i další školy, jejichž výsledky nejsou příliš příznivé. Z toho důvodu byly navrženy dva projektové záměry. První je určen pro zlepšení vzdělávacích výsledků žáků pěti škol s nejnižším souhrnným indexem. Druhý projekt se zaměřuje na snížení vysoké míry nezaměstnanosti absolventů Integrované střední školy.

6.1 Projektový záměr č. 1

Základní informace o projektovém záměru jsou uvedeny v tabulce 18.

Tab. 18: Základní informace o projektovém záměru č. 1

Název projektu	Zkvalitnění vzdělávání zavedením interaktivní výuky do škol
Financování	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
Prioritní osa	1 Počáteční vzdělávání
Oblast podpory	1.1 Zvyšování kvality ve vzdělání
Žadatel	Integrovaná střední škola
Doba trvání projektu	24 měsíců
Rozpočet	4 200 000 Kč
Finanční alokace	85 % z Evropského sociálního fondu
	15 % ze Státního rozpočtu

Zdroj: OP-VK, 2014; vlastní zpracování

Hlavní cíl

- zvýšit kvalitu vzdělávání a zajistil lepší výsledky žáků středních škol

Dílčí cíle

- zavedení nových výukových činností včetně vytvoření modulových interaktivních výukových programů
- zlepšení podmínek pro využívání informačních technologií pro žáky i učitele pořízením interaktivních didaktických pomůcek (např. interaktivní tabule)
- rozvoj partnerství a síťování zapojených škol

Opatření k naplnění cílů

- zajištění potřebné techniky a software pro interaktivní výuku (interaktivní tabule, datové projektory, atd.)
- zakoupení odborné literatury pro pedagogy, která jim poslouží při tvorbě metodických příruček
- vzdělávání pracovníků školy, zejména pro práci s novou technikou a tvorbou metodických příruček
- tvorba metodických příruček pro jednotlivé předmětové skupiny, které budou vhodně doplňovat tištěné učebnice
- zveřejnění těchto materiálů na webových stránkách

Partnerské školy

- Střední odborná škola Josefa Sousedíka Vsetín
- Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská Valašské Meziříčí
- Střední škola Informatiky, elektroniky a řemesel Rožnov pod Radhoštěm
- Střední škola zemědělská a přírodovědná Rožnov pod Radhoštěm

V projektu je zapojeno pět středních škol okresu Vsetín, jedná se o školy, jejichž žáci dosahují špatných výsledků u maturitních zkoušek.

Popis a zdůvodnění potřeby

Výsledky žáků zúčastněných středních škol jsou slabé, a proto je nutné jejich zlepšení. Projekt je zaměřen na zvyšování kvality ve vzdělávání prostřednictvím zavádění nových metod výuky s využitím multimediální techniky včetně propojení interaktivní výuky s praxí. Zabývá se tvorbou 4 výukových interaktivních modulů pro výuku všeobecných předmětů (český jazyk, matematika, anglický jazyk a německý jazyk). Pedagogičtí pracovníci budou proškoleni pro práci s interaktivními médii a budou tvořit učební metodiky pro zave-

dení moderních postupů výuky. Výsledky interaktivní práce budou zveřejněny na webových stránkách školy. Pedagogové tak budou pro výuku využívat kromě svých vlastních příprav také společnou volně přístupnou databázi výukových materiálů. Projektem dojde k rozvoji partnerství a vytvoření sítě spolupracujících škol v oblasti předávání a získávání zkušeností, spolupráce a vzájemná kooperace.

Cílová skupina:

- pedagogičtí pracovníci středních škol
- žáci 1. – 4. ročníku středních škol

Do projektu bude zapojeno 25 pedagogických pracovníků škol, provede se jejich proškolení, po proškolení se budou podílet na tvorbě učebních materiálů. Pedagogům umožní tento systém obohatit výuku multimediálními (animace, grafy, videonahrávky, tabulky, prezentace) a zpětnovazebními prvky (testy, ankety, e-úkoly, e- kurzy atd.). Asi 2 400 žáků středních škol se bude vzdělávat prostřednictvím interaktivních médií, což zvýší kvalitu výuky, lepší zapamatování si učiva a zejména motivaci žáků k učení. Pro studenty jsou informační a komunikační technologie velmi blízké, a proto je pro ně tento styl výuky podstatně zajímavější než klasické postupy. Společná práce partnerských škol je obohacením pro všechny zúčastněné.

Očekávané výstupy projektu

- nové technické vybavení
- 25 proškolených pedagogických pracovníků
- nové učební materiály

Rozpočet projektového záměru č. 1

Rozpočet prvního záměru je znázorněn v tabulce 19.

Tab. 19: Rozpočet záměru č. 1

Proškolení pedagogů	1 200 000 Kč
Pořízení technického vybavení	2 900 000 Kč
Pořízení potřebné literatury	50 000 Kč
Vytvoření webových stránek	50 000 Kč
Celkem	4 200 000 Kč

Zdroj: OP-VK, 2014; vlastní zpracování

Publicita

- projekt bude průběžně publikován v regionálním tisku a na internetových stránkách škol
- v interních a výročních zprávách škol
- u každé školy bude zřízen informační panel s příslušným textem a logem

Horizontální témata**Rovné příležitosti**

- projekt byl určen pro chlapce i dívky a pro muže i ženy z pedagogického sboru
- zveřejněné materiály jsou přístupné všem, bez rozdílu věku, pohlaví a rasy

Udržitelný rozvoj

- výukové materiály jsou k dispozici v elektronické podobě, aby bylo zamezeno plýtvání papírem
- nové vybavení zajišťuje úsporu energií a snižuje negativní vliv na životní prostředí

Udržitelnost projektu

- po ukončení projektu budou vytvořené výukové materiály zařazeny do výuky středních škol
- výstupy projektu budou i nadále dostupné na webových stránkách školy
- proškolení pedagogové mohou i nadále předávat své zkušenosti z přípravy a realizace projektu dalším pedagogům
- fungování vybudované sítě spolupráce a výměny informací, zkušeností a praxe
- zrekonstruované a vybavené prostory školy

6.2 Projektový záměr č. 2

Základní informace o projektovém záměru č. 2 jsou uvedeny v tabulce 19.

Tab. 20: Základní informace o projektovém záměru č. 2

Název projektu	Kariérové poradenství na Integrované střední škole
Financování	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
Prioritní osa	1 Počáteční vzdělávání
Oblast podpory	1.3 Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení

Žadatel	Integrovaná střední škola
Doba trvání projektu	30 měsíců
Rozpočet	3 000 000 Kč
Finanční alokace	85 % z Evropského sociálního fondu
	15 % ze Státního rozpočtu EU

Zdroj: OP-VK, 2014; vlastní zpracování

Hlavní cíl

Rozvoj vědomostí, dovedností a návyků studentů pro úspěšné uplatnění na trhu práce prostřednictvím poradenských služeb

Dílčí cíle

- vytvoření informačního poradenského centra v budově ISS
- vytvořit a rozvíjet metodické a vzdělávací podpory v oblasti kariérového poradenství pro pracovníky střední školy
- práce s žáky Integrované střední školy, která se zaměřuje na eliminaci předčasného odchodu ze vzdělávacího systému, na správnou volbu budoucí profese nebo dalšího studia
- zajistit praxe a stáže
- spolupracovat s potenciálními zaměstnavateli a vyhledávat pracovní místa
- vytvořit aktivní databáze firem, praxí, nabídky práce
- vytvořit systém dalšího vzdělávání studentů prostřednictvím realizace seminářů, tréninků, panelových diskuzí
- podpora dalšího vzdělávání pedagogů a poradenských pracovníků

Opatření k naplnění cílů

- motivační seminář pro pedagogy a poradenské pracovníky
- realizace vzdělávacích akcí určených cílové skupině pracovníků středních škol, aby mohli poskytovat kvalitní poradenské služby
- zakoupení nových nástrojů pro kariérové poradenství a následné zaškolení pracovníků

- zajištění testování žáků elektronickou formou – prostřednictvím počítačů s cílem zjistit postavení žáků střední školy
- kontaktování firem a odborníků z praxe pro zajištění spolupráce (poradenství, současné požadavky firem na potenciální zaměstnance, případně stáže a praxe pro studenty)
- vytvoření webové stránky obsahující informační a studijní materiály
- vytvoření systému seminářů, tréninků a panelových diskuzí se zaměřením na rozvoj kompetencí žáků

Popis a zdůvodnění potřeby

Téměř 50 % absolventů Integrované střední školy je v evidenci úřadu práce. Pro zvýšení efektivity střední školy je žádoucí snížit míru nezaměstnanosti absolventů, k čemuž může projekt orientovaný na kariérové poradenství výrazně přispět. Program se zaměřuje na předání poznatků a nástrojů použitelných pro kariérové poradenství středních škol pedagogům a poradenským pracovníkům. Program reaguje na aktuální situaci na trhu práce, který klade na absolventy vysoké nároky. Záměrem je rozvíjet kompetence žáků a pomoci jim při vyhledávání budoucího pracovního uplatnění a také zamezit předčasnému odchodu žáků ze vzdělávacího systému. K tomu poslouží aktivity zaměřené na pomoc žákům při hledání budoucího povolání, a na rozvoj kompetencí, které trh práce vyžaduje prostřednictvím prezentací poradenských center, formou přímé práce s žáky a realizací workshopů. Prezentace a workshopy budou probíhat ve speciálně vybavené učebně, která se vytvoří v nevyužitých prostorách školy. Učebna bude vybavena moderní technikou. Volná kapacita školy poslouží také k vytvoření informačního poradenského centra. Po dokončení bude program předložen k akreditaci a může být nabídnut dalším středním školám.

Cílová skupina:

- žáci Integrované střední školy

Žáci a čerství absolventi nemají většinou dostatečnou relevantní praxi ani žádnou nebo krátkou pracovní zkušenost, a proto jim zapojení do pracovního procesu dělá značné potíže. Absolventi kurzů se budou lépe orientovat na trhu práce, zlepší se jejich dovednosti a schopnosti při hledání zaměstnání. Získají výrazně lepší podmínky pro uplatnění a zvýší se i jejich sebevědomí.

Očekávané výstupy projektu

- proškolení dvaceti pedagogů a poradenských pracovníků střední školy
- nové nástroje pro kariérové poradenství
- informační webové stránky
- realizované semináře, tréninků a panelových diskuzí

Rozpočet projektového záměru č. 2

Rozpočet druhého záměru je zobrazen v tabulce 21.

Tab. 21: Rozpočet záměru č. 2

Proškolení pedagogů a poradenských pracovníků	960 000 Kč
Pořízení technického vybavení pro kariérové poradenství	1 720 000 Kč
Realizace seminářů, workshopů a panelových diskuzí	20 000 Kč
Testování žáků	250 000 Kč
Vytvoření webových stránek	50 000 Kč
Celkem	3 000 000 Kč

Zdroj: OP-VK, 2014; vlastní zpracování

Publicita

Součástí projektu je široká publicita, která klade důraz na Evropskou unii a Evropský sociální fond.

- uveřejnění v regionálním tisku
- uveřejnění na internetových stránkách školy a ve výroční zprávě
- plakáty
- uveřejnění náležitostí v podkladech pro semináře

Horizontální témata**Rovné příležitosti**

- projekt je určen pro chlapce i dívky
- pro muže i ženy z řad pedagogů a poradenských pracovníků
- webové stránky jsou přístupné všem, bez rozdílu věku, pohlaví a rasy

Udržitelný rozvoj

- projekt je realizován v souladu s udržitelným rozvojem
- zaměřuje se zejména na sociální udržitelný rozvoj

Udržitelnost projektu

- proškolení učitelé pro kariérové poradenství budou získané poznatky a dovednosti v rámci své práce dále využívat
- vytvořená nová pracovní místa (kariérový poradce na škole)
- využívání vytvořených vzdělávacích produktů (webové stránky)

ZÁVĚR

Předmětem diplomové práce bylo hodnocení efektivity středních škol v okrese Vsetín porovnáním ukazatelů efektivity na straně vstupů a výstupů. Důraz byl kladen na analýzu ukazatelů efektivity středních škol v okrese Vsetín a jejich následná syntéza.

Cílem práce bylo zhodnotit efektivitu středních škol v okrese Vsetín. Na základě provedeného zhodnocení byla navržena příslušná opatření zaměřující se na problémové oblasti neefektivně fungujících středních škol.

Z teoretické vychází, že efektivita hodnotí vztah mezi vstupy a výstupy. Na příkladu školství byly použity jako vstupy náklady, které jsou hrazeny výhradně z veřejných rozpočtů. Jako konečný užitek se sledovaly výsledky státních maturitních zkoušek a nezaměstnanost absolventů, za průběžný výstup se považoval počet žáků připadajících na jeden pedagogický úvazek. Porovnáváním vstupů a výstupů měříme efektivitu. Vzdělávací systém České republiky se potýká s řadou problémů, které dále ovlivňují efektivní fungování škol, problémy jsou způsobeny zejména sociálním chováním jednotlivců.

V okrese Vsetín se nachází devět veřejných středních škol. Počet školských zařízení v okrese klesá, v důsledku snižujícího se počtu žáků a následnému slučování škol. Střední školy v okrese jsou různého charakteru, žáci mají možnost širokého výběru oborů. Veškeré podklady použité k analýze současného stavu středních škol byly získány z výročních zpráv středních škol, z jejich webových stránek případně osobní konzultací.

Náklady středních škol byly analyzovány z hlediska celkových neinvestičních nákladů a následně také přepočtené na jednoho žáka, což zvyšuje vypovídací schopnost a umožňuje lepší srovnání. Školy s větším počtem žáků mají větší celkové náklady, avšak nízké náklady na jednoho žáka. Dále byly porovnány náklady na platy pedagogických pracovníků, které se odvíjí od počtu pedagogů. Jako průběžný výstup se sledoval počet žáků na jednoho učitele. Z hlediska finančních prostředků je výhodnější větší počet žáků na jednoho pedagoga, menší počet však zajistí více individualizovanou výuku. Je tedy důležité, aby školy našly vhodný kompromis. V rámci této kapitoly byly analyzovány také informace o žácích a pedagozích středních škol, zejména jejich počet, využití kapacity školy, vzdělání a praxe pedagogů apod. Konečné výsledky žáků byly porovnávány z hlediska percentilového umístění a úspěšnosti maturantů v jednotlivých předmětech. Sledována byla také nezaměstnanost absolventů středních škol.

Syntéza poznatků analýzy zjistila postavení jednotlivých škol. Po vzájemné komparaci bylo zjištěno, že nejlepších výsledků dosahuje Obchodní akademie ve Valašském Meziříčí

a Střední průmyslová škola strojnická ve Vsetíně. Žáci obou škol dosahují nadprůměrných výsledků, o obě školy mají žáci výrazný zájem, míra nezaměstnanosti absolventů se řadí k nejnižším, a to vše při relativně nízkých nákladech.

Na druhé straně stojí problémové školy. Jedná se o školy, jejichž výsledky nejsou příliš příznivé. Týká se to Střední školy informatiky, elektroniky a řemesel, Střední odborné školy Josefa Sousedíka a zejména Integrované střední školy. Výsledky maturantů Integrované školy byly nejhorší ve všech předmětech, navíc téměř polovina absolventů je v evidenci úřadu práce, počet žáků střední školy výrazně klesá, kapacita školy je využita méně než z poloviny, proto škola přijímá všechny zájemce o studium, což snižuje její postavení a pověst. Je to velká škola s malým počtem žáků, která má vysoké celkové náklady ale i náklady na jednoho žáka. V důsledku těchto zjištění byly navrženy dva projektové záměry pro zvýšení efektivity Integrované střední školy ale i dalších středních škol s nepříznivými výsledky. Tím byl cíl diplomové práce naplněn.

První záměr se orientuje na pět středních škol s nejslabšími výsledky. Pro zvýšení kvality vzdělávání byl navržen program interaktivního vzdělávání mezi zúčastněnými středními školami. Pro žáky je tento způsob výuky bližší a zajímavější, což povede k lepším studijním výsledkům.

Druhý záměr byl navržen výhradně pro Integrovanou střední školu a vychází z vysoké míry nezaměstnanosti absolventů ISS, a proto se jedná o program kariérového poradenství. Lepších výsledků dosáhnou žáci prostřednictvím interaktivního vzdělávání a nezaměstnanost absolventů se sníží díky programu kariérového poradenství. Program po svém dokončení bude nabídnut dalším středním školám.

Význam středoškolského vzdělávání a výchovy poroste i do budoucna. Důležité je zajistit žákům kvalitní přípravu pro budoucí život, zvláště v době, která si klade vysoké požadavky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

AMNESTY INTERNATIONAL, © 2013. *Diskriminace: Šest let po vydání rozsudku D.H. a ostatní proti ČR – jak ven ze slepé uličky?* [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://www.amnesty.cz/z841/sest-let-po-vydani-rozsudku-dh-a-ostatni-proti-cr-jak-ven-ze-slepe-ulicky>.

BUSINESSINFO.CZ, © 1997-2014. *Nezaměstnanost absolventů škol a mladistvých* [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/nezamestnanost-absolventu-skol-a-mladistvych-41547.html>.

CERMAT, © 2010. *Agregovaná data za školy a jejich obory vzdělávání* [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné z: <http://vysledky.ceremat.cz/data/Default.aspx>.

ČESKÁ ŠKOLA, © 2008-2012. *Po obrovském krácení peněz na provozní výdaje škol v Česku kolabuje vývoj a výroba učebnic.* [online]. [cit. 2014-02-16]. Dostupné z: <http://www.ceskaskola.cz/2012/05/po-obrovskem-kraceni-penez-na-provozni.html>.

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE, © 2006a. *Inspekční zprávy: Střední odborná škola Josefa Sousedíka Vsetín* [online]. [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Inspekcnizpravy?d=17701>.

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE, © 2006b. *Inspekční zprávy: Střední průmyslová škola stavební Valašské Meziříčí* [online]. [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Inspekcnizpravy?d=17700>.

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE, © 2007. *Inspekční zprávy: Střední průmyslová škola strojnická Vsetín* [online]. [cit. 2014-03-24]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Inspekcnizpravy?d=17708>.

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE, © 2008. *Inspekční zprávy: Střední škola informatiky, elektroniky a řemesel Rožnov pod Radhoštěm* [online]. [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Inspekcnizpravy?d=17709>.

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE, © 2011a. *Inspekční zprávy: Střední škola zemědělská a přírodovědná Rožnov pod Radhoštěm* [online]. [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Inspekcnizpravy?d=17713>.

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE, © 2011b. *Inspekční zprávy: Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská Valašské Meziříčí* [online]. [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Inspekcnizpravy?d=17697>.

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE, 2012. *Tematická zpráva - Postup transformace bývalých zvláštních škol ve školním roce 2011/2012* [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/DOKUMENTY/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-Postup-transformace-byvalych-zv>.

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE, © 2013a. *Inspekční zprávy: Integrovaná střední škola – Centrum odborné přípravy a Jazyková škola s právem státní závěrečné zkoušky Valašské Meziříčí* [online]. [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Inspekni-zpravy?d=17710>.

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE, 2014. *Rovný přístup ke vzdělávání v ČR: situace a doporučení* [online]. [cit. 2014-02-18]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/DOKUMENTY/Projektove-vystupy/Rovny-pristup-ke-vzdelavani-v-CR-situace-a-doporu>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2014a. *Časová řada vybraných ukazatelů* [online]. [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/casova_rada_vybranych_ukazatelu_okresu_vsetin.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2014b. *Charakteristika okresu Vsetín* [online]. [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_vsetin.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2014c. *Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050* [online]. [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/130052-14>.

DATUM BOX, © 2013 – 2014. *Data Envelopment Analysis Tutorial* [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://blog.datumbox.com/data-envelopment-analysis-tutorial/>.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS, 2007. *Case of D.H. and Others v. the Czech Republic* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{"languageisocode":\["ENG"\],"respondent":\["CZE"\],"documentcollectionid2":\["JUDGMENTS"\],"itemid":\["001-72317"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#{).

EUROSTAT, 2014. *Unemployment rate by age group* [online]. [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/mapToolClosed.do?tab=map&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tsdec460&toolbox=classes>.

EURYDICE, 2013. *Teachers' and School Heads' Salaries and Allowances in Europe, 2012/13* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1073_cs.htm.

EURYPEDIA, 2013. *Česká republika* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/%C4%8Cesk%C3%A1-republika:P%C5%99ehled>.

FRIEBELOVÁ, Jana a Jana KLICNAROVÁ, 2007. *Rozhodovací modely pro ekonomy*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 135 s. ISBN 978-807-3940-355.

INFOABSOLVENT, 2013. *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním - 2013* [online]. [cit. 2014-02-14]. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-82&NazevSeo=Nezamestnanost-absolventu-skol-se-strednim-a->

INSTITUTE FOR FISCAL STUDIES, © 2003. *IFS Reports* [online]. [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: <http://www.ifs.org.uk/publications/2783>.

INTERGROVANÝ PORTÁL MPSV – ZAMĚSTNANOST, © 2002 – 2012. *Pololetní statistiky absolventů škol a mladistvých v evidenci ÚP* [online]. [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>.

ISS – COP VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ, [2009]-. *Výroční zpráva ISS - COP* [online]. Valašské Meziříčí [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.isscopvm.cz/skola/vse-o-skole/dokumenty/?categoryID=20014#obsah>.

ITBIZ, 2012. *Efektivita* [online]. [cit. 2014-02-06]. Dostupné z: <http://www.itbiz.cz/slovník/ekonomie/efektivita>.

LANE, Jan-Erik, 2000. *The Public Sector: Concepts, Models, and Approaches*. 3rd ed. Thousand Oaks: Sage Publications, 357 p. ISBN 978-07-619-6749-4.

MASARYKOVO GYMNÁZIUM, STŘEDNÍ ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA A VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA ZDRAVOTNICKÁ VSETÍN, © 2014. *Historie školy* [online]. [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://www.mgvsetin.cz/szs/o-skole/historie-skoly>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, © 2013 – 2014a. *České školství v mezinárodním srovnání* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/ceske-skolstvi-v-mezinarodnim-srovnani>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, © 2013 – 2014b. Letošní maturity byly dobře připraveny a proběhly úspěšně. [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/letosni-maturity-byly-dobrepripraveny-a-probehly-uspesne>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, © 2013 – 2014c. *Set středních škol* [online]. [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://stistko.uiv.cz/set14/vybskols.asp>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, © 2013 – 2014d. *Statistická ročenka školství – výkonové ukazatele 2012 - 2013* [online]. [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/statisticka-rocenka-skolstvi-vykonove-ukazatele-2012-13>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČESKÉ REPUBLIKY, 2013. *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2012*. Praha: MŠMT, 133 s. ISBN: 978-80-87601-17-4.

MUSGRAVE, Richard A. a Peggy B. MUSGRAVEOVÁ, 1994. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Management Press, 581 s. ISBN 80-856-0376-4.

NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ, 2008. *Terciární vzdělávání* [online]. [cit. 2014-02-26]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/terciarni-vzdelavani>.

NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ, © 2011 – 2014a. *Předškolní vzdělávání* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/vzdelavani-v-cr/predskolni-vzdelavani>.

NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ, © 2011 – 2014b. *Střední vzdělávání* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/vzdelavani-v-cr/stredni-vzdelavani>.

NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ, © 2011 – 2014c. *Vzdělávání v ČR* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/vzdelavani-v-cr>.

NOVÁ MATURITA, © 2010a. *Hodnocení zkoušek a úspěšnost u maturitní zkoušky* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.novamaturita.cz/hodnoceni-zkousek-a-uspesnost-u-maturitni-zkousky-1404034600.html>.

NOVÁ MATURITA, © 2010b. *Maturita 2013* [online]. [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.novamaturita.cz/maturita-2013-1404035826.html>.

OBCHODNÍ AKADEMIE A VOŠ VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ, [2009]- . *Výroční zpráva Obchodní akademie* [online]. Valašské Meziříčí [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.oavm.cz/vyrocnizpravy/>. Pozn.: osobní komunikace.

OBCHODNÍ AKADEMIE A VOŠ VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ, 2014. *Historie školy* [online]. [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://www.oavm.cz/obsah/historie-skoly>.

OECD, © 2010. *Learning for Jobs – OECD Reviews of Vocational Education and Training: Czech Republic (Czech version)* [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/edu/skills-beyond-school/45030212.pdf>.

OECD, 2013. *Education at a Glance 2013: OECD Indicators*. Paris: OECD Publishing, 436 s. ISBN 978-92-64-20104-0.

OECD, 2013. *Education Policy Outlook: Czech Republic* [online]. [cit. 2014-02-14]. Dostupné z: http://www.oecd.org/edu/EDUCATION%20POLICY%20OUTLOOK%20CZECH%20REPUBLIC_EN.pdf.

OCHRANA, František, 2001. *Veřejný sektor a efektivní rozhodování*. Praha: Management Press, 246 s. ISBN 80-7261-018-X.

OPERAČNÍ PROGRAM VZDĚLÁVÁNÍ PRO KONKURENCESCHOPNOST, 2014. *Co je OP VK?* [online]. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.op-vk.cz/cs/sirokaverejnost/co-je-op-vk.html>.

PIKE, Andy, Andrés RODRÍGUEZ-POSE a John TOMANEY, 2006. *Local and Regional Development*. New York: Routledge, 312 p. ISBN 978-04-153-5718-7.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Grada, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

SANTIAGO, Paulo et al, 2012. *OECD Reviews of Evaluation and Assessment in Education: Czech Republic 2012*. Paris: OECD Publishing, 164 p. ISBN 978-92-64-11675-7.

STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA JOSEFA SOUSEDÍKA VSETÍN, [2009]- . *Výroční zpráva SOŠ Josefa Sousedíka* [online]. Vsetín [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.sosvsetin.cz/page/nejdulezitejsi-dokumenty-skoly/>. Pozn.: osobní komunikace.

STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA STAVEBNÍ VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ, [2008]- . *Výroční zpráva SPŠ stavební* [online]. Valašské Meziříčí [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.spsstavvm.cz/cs/informace-o-skole/dokumenty/vyrocnizpravy1/>.

STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA STROJNICKÁ VSETÍN, [2009]- . *Výroční zpráva SPŠ strojnické* [online]. Vsetín [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://www.spssvsetin.cz/vyrocnizpravy.htm>. Pozn.: osobní komunikace.

STŘEDNÍ ŠKOLA INFORMATIKY, ELEKTRONIKY A ŘEMESEL ROŽNOV POD RADHOŠTĚM, [2007]- . *Výroční zpráva SŠ informatiky, elektroniky a řemesel* [online]. Rožnov pod Radhoštěm [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.roznovskastredni.cz/vyrocnizpravy.php>.

STŘEDNÍ ŠKOLA ZEMĚDĚLSKÁ A PŘÍRODOVĚDNÁ V ROŽNOVĚ POD RADHOŠTĚM, [2009]- . *Výroční zpráva SŠ zemědělské a přírodovědné* [online]. Rožnov pod Radhoštěm [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.szesro.cz>. Pozn.: osobní komunikace.

STŘEDNÍ UMĚLECKOPRŮMYSLOVÁ ŠKOLA SKLÁŘSKÁ VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ, [2001]- . *Výroční zpráva SUPŠ sklářské* [online]. Valašské Meziříčí [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.sklarskaskola.cz/cz/kategorie/vyrocnizpravy.aspx>.

STŘEDNÍ ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA A VOŠ ZDRAVOTNICKÁ VSETÍN, [2009]- . *Výroční zpráva SZŠ* [online]. Vsetín [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://www.mgvsetin.cz/mgv/o-skole-mgv/dokumenty-mgv/vyrocnizpravy>. Pozn.: osobní komunikace.

SYSTÉMOVÁ PODPORA INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V ČR, 2013. *Newsletter „Škola all inclusive“ 1/2013* [online]. [cit. 2014-02-14]. Dostupné z: <http://www.inkluze.upol.cz/portal/newsletter-skola-all-inclusive/>.

ŠIROKÝ, Jan et al, 2006. *Benchmarking ve veřejné správě*. 2. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 112 s. ISBN 80-239-7326-6.

ÚFIS, 2014. *Prezentace údajů kapitol SR: Finanční výkaz 2012* [online]. [cit. 2014-02-16]. Dostupné z: <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ufis/iufissum/readDotaz.pl?typSum=X&sumar=450&sumarnam=450&obdobi=12%2F2012&kapitola=333&zko=3000&zkonam=CZ0&stupen=0&stupennam=0&dri=1&nace=0&zod=0&prijmy=0&vydaje=1&pevne=0&dotace=0>.

ÚŘAD PRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY, 2014. *Pololetní statistiky absolventů škol a mladistvých v evidenci ÚP* [online]. [cit. 2014-02-16]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>.

ÚSTAV PRÁVA A PRÁVNÍ VĚDY, © 2005 - 2013. *Reforma veřejného sektoru vyžaduje měřit jeho výkon* [online]. [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: <http://www.ustavprava.cz/blog/2013/11/reforma-verejneho-sektoru-vyzaduje-merit-jeho-vykon/>.

VEŘEJNÝ SEKTOR, © 2012. *Efektivnost veřejného sektoru* [online]. [cit. 2014-02-09]. Dostupné z: <http://verejnysesektor.cz/efektivnost-verejneho-sektoru>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

%	Procento
apod.	A podobně
atd.	A tak dále
CERMAT	Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
ČR	Česká republika
č.	Číslo
DEA	Metoda analýzy datových obalů
EIPA	Evropský institut pro veřejnou správu
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
ISŠ - COP	Integrovaná střední škola – Centrum odborné přípravy
Kč	Koruna česká
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
např.	Například
NJ	Německý jazyk
OA	Obchodní akademie
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP	Operační program
obr.	Obrázek
PPP	Parita kupní síly
RJ	Ruský jazyk
RpR	Rožnov pod Radhoštěm
Sb.	Sbírka
SFA	Metoda analýzy stochastické hraniční produkční funkce

SOŠ	Střední odborná škola
SPŠ	Střední průmyslová škola
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
SŠ	Střední škola
SUPŠ	Střední uměleckoprůmyslová škola
SZŠ	Střední zdravotnická škola
tab.	Tabulka
tzn.	To znamená
tzv.	Tak zvané
UNESCO	Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu
ÚP	Úřad práce
USD	Americký dolar
VM	Valašské Meziříčí
VOŠ	Vyšší odborná škola
VOŠZ	Vyšší odborná škola zdravotnická
VŠ	Vysoká škola
VŠB - TU	Vysoká škola Báňská – Technická univerzita

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Vztahy mezi efektivností a účinností	12
Obrázek 2 Efektivní hranice pro jeden vstup a jeden výstup	15
Obrázek 3 Efektivní hranice pro jeden vstup a dva výstupy	15
Obrázek 4 Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých	21
Obrázek 5 Hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů hlavních skupin oborů.....	22
Obrázek 6 Míra nezaměstnanosti v % u osob mladších 25 let (2013).....	23
Obrázek 7 Počet absolventů středních a vyšších odborných škol	24
Obrázek 8 Platy učitelů s 15letou praxí – nižší sekundární vzdělání (v USD).....	27
Obrázek 9 Maximální a minimální platy učitelů v nižším sekundárním vzdělávání (USD).....	28
Obrázek 10 Roční výdaje na žáka v sekundárním vzdělávání (2010) v USD	29
Obrázek 11 Vývoj ročních nákladů na platy pedagogů	41
Obrázek 12 Vývoj počtu žáků od roku 2008 do roku 2013	43
Obrázek 13 Vývoj počtu pedagogů od roku 2008 do 2013	46
Obrázek 14 Vývoj počtu žáků připadajících na jednoho učitele	49
Obrázek 15 Průměr percentilového umístění jednotlivých škol v českém jazyce (%).....	51
Obrázek 16 Průměr percentilového umístění jednotlivých škol v matematice (%)	53
Obrázek 17 Průměr percentilového umístění jednotlivých škol v anglickém jazyce (%) ...	54
Obrázek 18 Průměr percentilového umístění jednotlivých škol v cizích jazycích (%)	56
Obrázek 19 Vývoj míry nezaměstnanosti absolventů středních škol k 30. 4.	58
Obrázek 20 Průměrný počet žáků na jednoho učitele.....	61
Obrázek 21 Neúspěšnost maturantů středních škol ve školním roce 2012/2013	62
Obrázek 22 Percentilové umístění maturantů středních škol ve školním roce 2012/2013 ..	62
Obrázek 23 Průměrná míra nezaměstnanosti absolventů středních škol	63
Obrázek 24 Závislost výsledů maturitních zkoušek na vynaložených nákladech	64
Obrázek 25 Závislost výsledů maturitních zkoušek na zájmu žáků o danou školu.....	65

Obrázek 26 Závislost míry nezaměstnanosti absolventů na maturitních výsledcích..... 66

Obrázek 27 Souhrnný index hodnocení středních škol 67

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Výdaje MŠMT za rok 2012 podle druhu školních zařízení (v tis. Kč).....	30
Tabulka 2 Počet maturantů podle oborů	33
Tabulka 3 Vývoj neinvestičních nákladů středních škol	38
Tabulka 4 Vývoj neinvestičních nákladů středních škol na 1 žáka	39
Tabulka 5 Vývoj ročních nákladů na platy pedagogických pracovníků.....	40
Tabulka 6 Vývoj počtu žáků od roku 2008 do roku 2013	42
Tabulka 7 Počet žáků středních škol a využití kapacity v roce 2012/2013	43
Tabulka 8 Počet přihlášených a přijatých žáků za školní rok 2012/2013.....	44
Tabulka 9 Vývoj počtu pedagogů od roku 2008 do 2013.....	45
Tabulka 10 Průměrný věk, vzdělání a praxe učitelů středních škol v roce 2013.....	47
Tabulka 11 Vývoj počtu žáků připadajících na jednoho učitele.....	48
Tabulka 12 Úspěšnost žáků v předmětu Český jazyk a literatura	50
Tabulka 13 Úspěšnost žáků v předmětu Matematika	52
Tabulka 14 Úspěšnost žáků v předmětu Anglický jazyk.....	53
Tabulka 15 Úspěšnost žáků v předmětu německý jazyk a ruský jazyk.....	55
Tabulka 16 Vývoj míry nezaměstnanosti absolventů středních škol k 30. 4. (%).....	57
Tabulka 17 Pořadí škol podle výše jednotlivých skupin nákladů za rok 2013.....	59
Tabulka 18 Základní informace o projektovém záměru č. 1	68
Tabulka 19 Rozpočet záměru č. 1.....	70
Tabulka 20 Základní informace o projektovém záměru č. 2	71
Tabulka 21 Rozpočet záměru č. 2.....	74

SEZNAM PŘÍLOH

P I Model maturitní zkoušky 2013

PŘÍLOHA P I: MODEL MATURITNÍ ZKOUŠKY 2013

(Nová Maturita, 2010b)